

Ecologische voortoets

Toetsing bestemmingsplannen dorpen
en verblijfsrecreatiegebieden Terschelling
aan de Natuurbeschermingswet

projectnr. 0238144.00
revisie 05
januari 2012

Opdrachtgever

Gemeente Terschelling
Postbus 14
8880 AA TERSCHELLING WEST

datum vrijgave

27 Januari 2012

beschrijving revisie 05

Definitief (verwerking commentaar)

goedkeuring

dr. R. Verhagen

vrijgave

ir. E. Koomen

Inhoud	blz.
1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Toetsingskader	3
1.3 Leeswijzer	4
2 Natura 2000-waarden Terschelling	5
2.1 Begrenzing Natura 2000	5
2.2 Ruimtelijke verdeling Natura 2000-waarden	6
2.2.1 Habitattypen	6
2.2.2 Habitatsoorten	6
2.2.3 Broedvogels	6
2.2.4 Niet-broedvogels	8
2.3 Relatie met bestemmingsplannen	8
3 Ontwikkelingsruimte bestemmingsplannen	9
3.1 Functies	9
3.2 Mogelijke ontwikkelingen binnen bestemmingen	9
3.3 Mogelijkheden tot functieverandering	14
3.4 Relevante verstoringfactoren	14
3.5 Menselijke aanwezigheid	15
3.5.1 Woonplan Terschelling 2008-2016	15
3.5.2 Ontwikkeling aantallen toeristen	16
4 Dorpen	19
4.1 Halfweg-Hee	19
4.2 Baaiduinen - Kinnum – Kaard	22
4.3 Strip	24
4.4 Landerum	26
4.5 Formerum	28
4.6 Lies	30
4.7 Oosterend	32
5 Verblijfsrecreatiegebieden	35
5.1 West aan Zee	35
5.2 Midsland aan Zee	37
5.3 Midsland-Noord	39
5.4 Formerum-Noord	41
6 Cumulatie	43
6.1 Inleiding	43
6.2 Effecten op Natura 2000	43
6.3 Conclusies	44
7 Eindconclusies	45
8 Literatuur / Bronnen	47
Bijlage 1: wetgeving Natura 2000	49
Bijlage 2: Instandhoudingsdoelstellingen	55

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Terschelling stelt voor de dorpen in het buitengebied (m.u.v. West-Terschelling, Midland en Hoorn) en vier verblijfsrecreatiegebieden nieuwe bestemmingsplannen op. In totaal gaat het om 11 bestemmingsplannen. Een bestemmingsplan is een belangrijk instrument voor de sturing van de ruimtelijke ordening. Bij de vaststelling van een bestemmingsplan is het daarom belangrijk dat rekening gehouden wordt met de gevolgen voor natuurwaarden.

Voor Terschelling geldt dat het grootste deel van het eiland onderdeel is van een Natura 2000-gebied. De bescherming van dergelijke gebieden brengt met zich mee dat voor nieuwe ontwikkelingen, zowel binnen als buiten het gebied, getoetst moet worden of het nieuwe bestemmingsplan er toe kan leiden dat de natuurwaarden van deze Natura 2000-gebieden aangetast worden.

1.2 Toetsingskader

De beschermingskaders met betrekking tot Natura 2000-gebieden zijn vastgelegd in de Natuurbeschermingswet '98. Een uitgebreide beschrijving hiervan is opgenomen in bijlage 1. De beschermende werking die van deze wet uitgaat is niet beperkt tot deze gebieden. Ook activiteiten in de omgeving van deze gebieden moeten getoetst worden op hun invloed op de natuurwaarden van deze gebieden (externe werking). Met betrekking tot de betreffende bestemmingsplannen zijn de Natura 2000-gebieden Waddenzee, Noordzeekustzone en Duinen Terschelling relevant.

Het beschermingskader van Natura 2000 richt zich specifiek op de mogelijke gevolgen van plannen, ingrepen of activiteiten voor de instandhoudingsdoelen zoals geformuleerd in de aanwijzingsbesluiten. Gevolgen voor natuurwaarden waarvoor geen instandhoudingsdoelen gelden, zijn vanuit het oogpunt van de Natuurbeschermingswet dan ook niet relevant, tenzij negatieve effecten op deze waarden direct, dan wel indirect, ook tot negatieve effecten leiden op de instandhoudingsdoelen. In bijlage 2 van deze rapportage zijn de instandhoudingsdoelen voor de betreffende Natura 2000-gebieden opgenomen.

Voortoets

Om een beoordeling te maken van de mogelijke (negatieve) effecten van een bestemmingsplan op de natuurwaarden in en nabij het plangebied wordt een voortoets uitgevoerd. De voortoets geeft op een kwalitatieve wijze aan of (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden Waddenzee, Noordzeekustzone en Duinen Terschelling met zekerheid kunnen worden uitgesloten. Indien dit niet het geval is (op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten), dan dient een passende beoordeling te worden opgesteld waarin de omvang van effecten nauwkeurig wordt bepaald.

Doel

Doel van dit onderzoek is een eerste kwalitatieve toetsing van de voorgenomen ontwikkeling aan de beschermingskaders van de Natuurbeschermingswet 1998, de zogenaamde voortoets. De toetsing is uitgevoerd conform de Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (LNV, oktober 2005). Binnen deze beoordeling worden de volgende twee aspecten getoetst:

- Onderzoeken of de natuurlijke kenmerken en instandhoudingsdoelstellingen van de Natura-2000 gebieden negatief worden beïnvloed of significant worden verstoord...
- Onderzoeken of verstoring van de aangewezen vogelsoorten¹ optreedt buiten de begrenzing van Natura 2000.

¹ Voor een groot aantal vogelsoorten geldt dat het gebied buiten de begrenzing van Natura 2000 een specifieke functie heeft, bijvoorbeeld om te foerageren of slapen (zie hoofdstuk 2). Voor de overige plant- en diersoorten en habitattypen geldt dit niet.

1.3 Leeswijzer

De resultaten van de voortoets worden in deze rapportage beschreven. In deze rapportage wordt allereerst kort beschreven waar de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen gelden voorkomen op het eiland. Vervolgens wordt voor de bestemmingsplannen in het algemeen beschreven welke mogelijkheden de bestemmingsplannen bieden voor nieuwe ontwikkelingen. In de volgende hoofdstukken wordt per bestemmingsplan achtereenvolgens ingegaan op de functies, het belang van de bestemmingsplanlocatie of de directe omgeving voor de habitattypen en soorten van Natura 2000, de ontwikkelingsruimte die voor het deelgebied voorzien is, met aansluitend een beoordeling van te verwachten effecten op Natura 2000. In het laatste hoofdstuk wordt ingegaan op de mogelijke cumulatie van effecten ten gevolge van de ontwikkelingsruimte die geboden wordt voor de bestemmingsplangebieden.

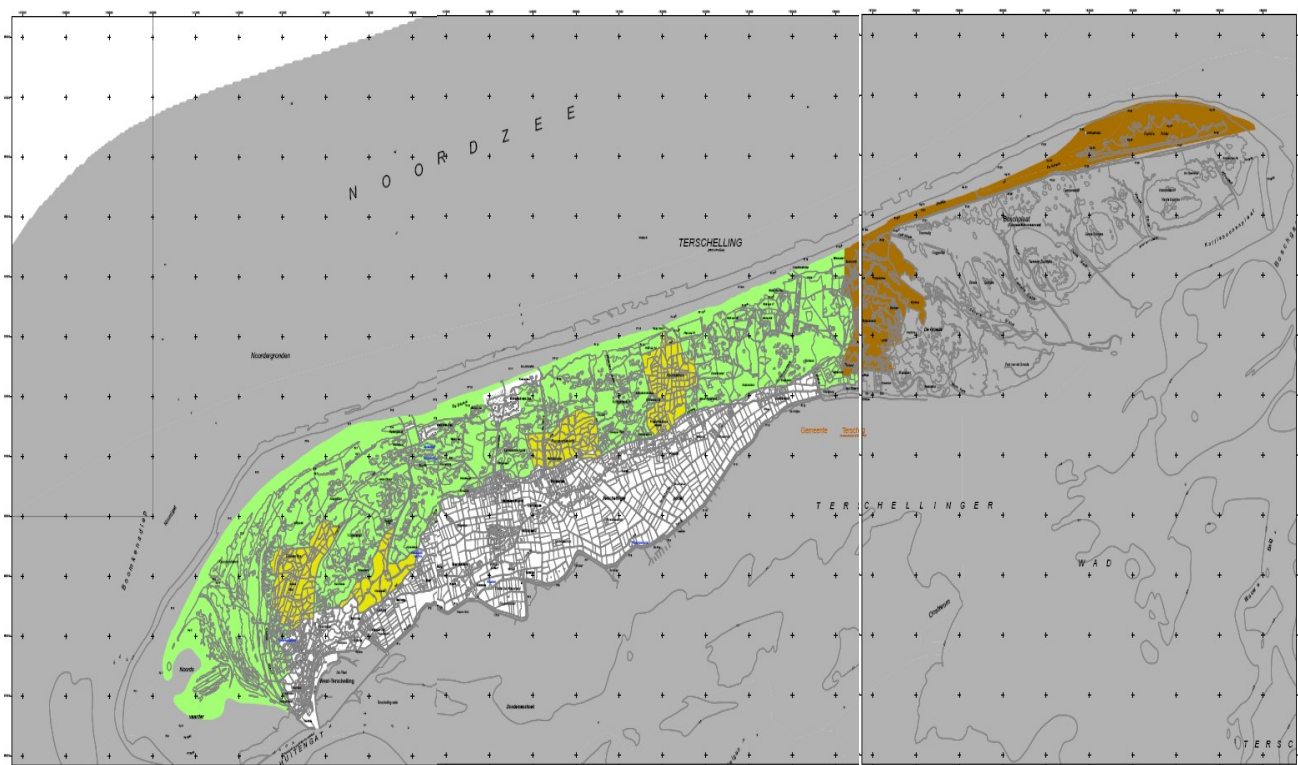
2 Natura 2000-waarden Terschelling

2.1 Begrenzing Natura 2000

Het grootste deel van het eiland Terschelling bestaat uit langgerekt duingebied, dat zich uitstrekt van west naar oost. Nagenoeg dit gehele duingebied is onderdeel van het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling. Enkele recreatiewoningenterreinen gelegen in dit duingebied zijn buiten de begrenzing gelaten.

Aan de noordzijde gaat dit Natura 2000-gebied over in het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone. De Noordzeekustzone omvat het gebied tussen duinvoet en de 20 meter diepte lijn in de Noordzee. Dit betreft dus het ondiepe water, inclusief het strand.

Aan de zuidzijde gaat het duingebied over in het poldergebied. Het poldergebied is geen onderdeel van Natura 2000. De dorpen liggen verdeeld van west naar oost in dit poldergebied. Dit poldergebied wordt aan de zuidzijde beschermd tegen overstroming door middel van een zeedijk. De begrenzing van het Natura 2000-gebied Waddenzee loopt langs de voet van de dijk. De kwelders aan de west- en oostzijde van het eiland, respectievelijk de Noordsvaarder en de Boschplaat, behoren eveneens tot het Natura 2000-gebied Waddenzee.

Figuur 1: Begrenzing van het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling in geel, groen en bruin. De Natura 2000-gebieden Noordzeekustzone en Waddenzee zijn weergegeven in grijs. Het gebied dat niet tot Natura 2000 behoort is weergegeven in wit (bron: www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase).

2.2 Ruimtelijke verdeling Natura 2000-waarden

2.2.1 Habitattypen

Het duingebied van Terschelling herbergt diverse stadia van duinvorming, variërend van embryonale duinen tot vastgelegde duinen met bodemvorming. In het duingebied komen dan ook habitattypen van diverse stadia van duinvorming voor (zie figuur 2), variërend van embryonale duinen (H2110) tot duinbossen (H2180). Het voorkomen van deze habitattypen is beperkt tot het duingebied. In de oude duinen komen met name de meer vastgelegde duintypen voor, zoals grijze duinen (H2130), duinheiden (H2140 en H2150) en duinbossen (H2180). Deze worden op plaatsen waar uitstuiving heeft plaatsing gevonden afgewisseld met vochtige duinvalleien (H2190). In het verleden zijn delen van het duingebied aangeplant met naaldbomen. Deze behoren niet tot een te beschermen habitatype.

De Waddenzee en Noordzeekustzone beslaan de range van permanent overstroomde delen, via zandbanken, droogvallende platen, kwelders tot aan buitendijkse, slechts bij extreem hoog water overstroomde graslanden en hogere stranddelen.

2.2.2 Habitatsoorten

In het duingebied komen lokaal de habitatsoorten Drijvende waterweegbree (H1831) en Groenknolorchis (H1903) voor. De Groenknolorchis komt met name voor op de Noordsvaarder (westpunt van Terschelling) en lokaal op de Boschplaat (oostpunt van Terschelling). De Drijvende waterweegbree komt voor in een vrijwel permanent overstroomde duinvallei tussen West aan Zee en Midsland aan Zee.

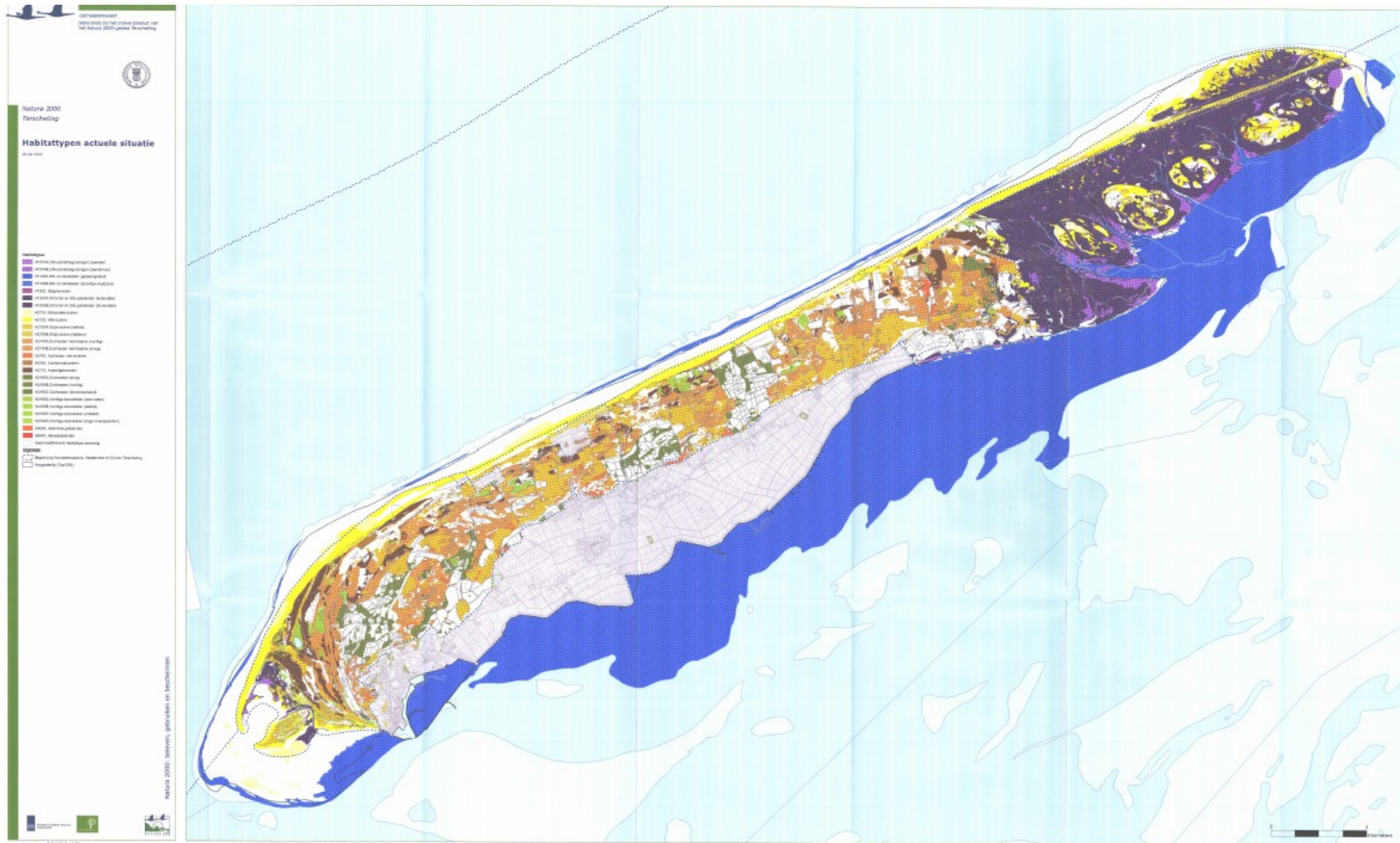
De Waddenzee en Noordzeekustzone zijn het leefgebied van enkele vissoorten (Fint, Rivierprik, Zeeprik) en enkele zoogdieren (Bruinvis, Gewone zeehond en Grijze zeehond). Met uitzondering van de beide soorten zeehonden zijn deze soorten gebonden aan water. Deze soorten komen dan ook niet voor op het eiland. Gewone zeehond en Grijze zeehond maken gebruik van zandplaten om uit te rusten tijdens laagwater en hun jongen te werpen. De Koffieboonplaat, ten oosten van de Boschplaat, vormt een zeehondenligplaats voor beide soorten (bron: Watlas).

2.2.3 Broedvogels

Het duingebied vormt het broedbiotoop voor verschillende vogelsoorten. Tussen de duinbegroeiing broeden weliswaar in lage aantallen nog steeds Blauwe kiekendief en Velduil. De wat algemener voorkomende Bruine kiekendief heeft een voorkeur voor rietruigtes. De vochtige duinvalleien vormen tevens het broedbiotoop voor Rietzanger en Dodaars. Het Paapje lijkt verdwenen te zijn van Terschelling. In konijnenholen in de droge duinen broedt de Tapuit. Op de kwelders van de Boschplaat broeden jaarlijks Lepelaars.

Op de onbegroeide delen van de Noordsvaarder (westpunt Terschelling) en verspreid op het Noordzeestrand broeden grondbroeders als Strandplevier en Bontbekplevier. Op de Noordsvaarder zijn ook kolonies van Noordse stern aanwezig, terwijl Visdief, Grote stern en Kleine mantelmeeuw broeden op de Boschplaat. Dwergstern en Kluut broeden in beide gebieden. De Eidereend broedt in de duinrand van met name de Noordsvaarder en Boschplaat.

Van deze soorten foerageren de Kiekendieven regelmatig buiten het duingebied. Lepelaars foerageren in binnendijks gelegen sloten in het poldergebied en duinplassen, zoals bij Midsland aan Zee en West aan Zee. De overige soorten foerageren in het duingebied zelf of op de Waddenzee en Noordzee. De plevieren foerageren daarbij op het strand langs de waterrand.

Figuur 2: Verspreiding van habitattypen in het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling en de Boschplaat (bron: DLG, 2010).

2.2.4 *Niet-broedvogels*

De Waddenzee en Noordzeekustzone vormen met name een belangrijk voedselgebied voor grote aantallen vogels, variërend van eenden, ganzen, steltlopers tot roofvogels. Voor het merendeel van de soorten geldt dat ze tijdelijk aanwezig zijn (kortstondig tijdens trekperiode, om te ruïen, om te overwinteren of juist in de zomerperiode). De vogels worden aangetrokken door de droogvallende wadplaten met hun hoge dichtheid aan schelpdieren, wormen, kreeften en ander voedsel. De hoge aantallen vogels zijn op hun beurt weer een prooi voor de Slechtvalk.

Het dagritme van de vogelsoorten wordt in belangrijke mate bepaald door de getijdenbeweging. Tijdens laagwater foerageren steltlopers en grondeleenden op de drooggevalle platen. Tijdens hoogwater verzamelen ze zich op hooggelegen, beschutte plaatsen, de zogenaamde slaappleatsen of hoogwatervluchtplaatsen. Diverse soorten maken daarbij gebruik van de binnendijks gelegen poldergebieden, met name de diverse soorten steltlopers, enkele ganzensoorten en Smient.

2.3 Relatie met bestemmingsplannen

Uit deze ruimtelijke verdeling blijkt dat voor deze toetsing met name de habitattypen van het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling en vogels (zowel broedvogels als niet-broedvogels) van alle drie de Natura 2000-gebieden van belang zijn.

De bestemmingsplangebieden liggen direct of dicht tegen de duinrand aan. De bestemmingsplangebieden Midsland aan Zee en West aan Zee zijn geheel omgeven door Natura 2000-gebied. Op korte afstand van de bestemmingsplangebieden komen dan ook meerdere habitattypen voor van het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling. Voor de toetsing is gebruik gemaakt van de habitattypenkaart (concept), zoals opgesteld is in het kader van het natuurbeheerplan Duinen Terschelling (DLG, 2010).

Deze duinen vormen tevens het broedbiotoop voor diverse vogelsoorten. Dit geldt uiteraard voor de broedvogels van het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling. Tevens is het dungebied voor sommige soorten onderdeel van hun foerageergebied. Enkele broedvogels van de Natura 2000-gebieden Waddenzee en Noordzeekustzone broeden op het strand van Terschelling. Voor deze toetsing is gebruik gemaakt van verspreidingskaarten met bekende broedgevallen van Staatbosbeheer (2010). Op deze kaarten zijn gegevens van meerdere broedvogelinventarisaties uit de periode 1990 - 2009 opgenomen. De meest recente inventarisatie is uitgevoerd in 2009.

De niet-broedvogelsoorten van de Natura 2000-gebieden Waddenzee en Noordzeekustzone maken gebruik van binnendijkse gebieden. Veel van deze soorten maken regelmatig gebruik van de poldergebieden nabij de bestemmingsplangebieden. Voor de toetsing is gebruik gemaakt van verspreidingskaarten met de slaappleatsen per individuele soort (Wiersma & Roomen, 2009). Deze verspreidingskaarten zijn gebaseerd op telgegevens uit de periode 1998/99-2007/08.

Voor de habitattypen en habitatsoorten van de Natura 2000-gebieden Waddenzee en Noordzeekustzone geldt dat deze niet in of nabij de bestemmingsplangebieden voorkomen. De habitatsoorten van het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling komen slechts lokaal voor, merendeels op grote afstand van de bestemmingsplangebieden.

3 Ontwikkelingsruimte bestemmingsplannen

De bestemmingsplannen voor de dorpen en verblijfsrecreatiegebieden in het buitengebied van Terschelling vormen het beleidskader voor de inrichting en het beheer, en geven sturing aan de ruimtelijke ontwikkelingen. In onderstaande paragrafen wordt voor de verschillende bestemmingen uiteengezet welke ontwikkelingen voorzien zijn, welke ontwikkelruimte geboden wordt, welke voorwaarden hierbij gehanteerd worden en indien van toepassing welk beleid hieraan ten grondslag ligt. In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de individuele bestemmingsplannen.

3.1 Functies

In de bestemmingsplannen is uitgegaan van een functionele benadering. Dat wil zeggen dat onderscheid is gemaakt tussen functies als landbouw, natuur, wonen, werken, recreëren en verkeer. Omdat de bestemmingsplannen specifiek gericht zijn op de woonkernen en verblijfsrecreatieterreinen in het buitengebied, en de begrenzing van de plannen hierop afgestemd is, vormen de functies wonen en recreatie de belangrijkste onderdelen van deze bestemmingsplannen. Agrarische bedrijven zijn buiten de bestemmingsplannen gehouden. Wel zijn gronden met de bestemming agrarisch (graslanden) opgenomen.

De woningen in het buitengebied van Terschelling zijn grotendeels gegroepeerd in clusters langs de hoofdweg, die van west naar oost over het eiland loopt. In enkele dorpen zijn winkels, supermarkten (detailhandel) of cafés, restaurants, hotels en pensions (horeca) aanwezig. Ook zijn er in de dorpen enkele bedrijven aanwezig.

Een belangrijke inkomstenbron voor de bewoners van Terschelling vormt het toerisme, en daarmee verbonden activiteiten. Verblijfsmogelijkheden zijn vooral aanwezig in de vorm van kampeerterreinen (incl. stacaravans), appartementen en recreatiewoningen. Recreatiewoningen zijn in grote concentraties te vinden in vier verblijfsrecreatiegebieden. Daarnaast hebben ook veel particulieren een appartement in hun woning of één of enkele huisjes bij hun woning staan die verhuurd worden.

Het wegennet buiten de kernen bestaat grotendeels uit onverharde wegen en fietspaden. Het aantal verharde wegen voor autoverkeer is beperkt. Dit betreft de hoofdweg van west naar oost over het eiland, waaraan de meeste dorpen gelegen zijn, de badwegen naar het strand en enkele ontsluitingswegen.

De duinen, bossen, kwelders en het strand hebben de functie natuur. Het poldergebied heeft grotendeels de bestemming agrarisch. Deze gronden worden vrijwel uitsluitend gebruikt door grondgebonden veeteeltbedrijven en hobbyboeren. Intensieve veeteelt is op Terschelling niet toegestaan. In het poldergebied zijn in het verleden boomsingels aangelegd. Voor een aantal van deze singels is specifiek de bestemming bos- elzensingels en elzenbos opgenomen.

In enkele dorpen zijn (delen van) percelen bestemd als waarden - archeologie. Dat betekent dat deze gronden bestemd zijn om archeologische waarden te behouden en te beschermen.

3.2 Mogelijke ontwikkelingen binnen bestemmingen

Landbouw

Voor de agrarische bedrijven geldt dat deze buiten de bestemmingsplannen zijn gelaten. Voor "Agrarisch" aangewezen gronden zijn bestemd voor grondgebonden agrarisch gebruik, cultuurgrond en het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden. Enkele percelen hebben de aanduiding 'specifieke vorm van verkeer- parkeer- en/of speelterrein'.

Deze gronden hebben behalve een agrarische functie ook een functie als parkeer- of speelterrein voor nabij gelegen kampeerterreinen. Gronden in gebruik als volkstuin zijn eveneens voorzien van een specifieke aanduiding.

Ondergeschikt aan de hoofdfunctie zijn voor “Agrarisch” aangewezen gronden ook bedoeld voor: agrarisch natuurbeheer, openbaren nutsvoorzieningen, extensief dagrecreatief medegebruik, infrastructurele voorzieningen en waterhuishoudkundige voorzieningen.

Op deze gronden mogen, met uitzondering van enkele bestaande recreatieverblijven, geen gebouwen worden gebouwd. Wel zijn andere bouwwerken toegestaan zoals bijvoorbeeld erfafscheidingen en hekwerk. Voor verschillende vormen van gebruik en het uitvoeren van werkzaamheden geldt een vergunningplicht. Het gaat daarbij om activiteiten die zijn gerelateerd aan de agrarische bestemming.

Natuur

De gronden rondom de recreatiewoningen in West aan Zee en Midsland aan Zee, en een smalle strook aan de noordzijde van het plangebied Halfweg, hebben de bestemming “Natuur”. De voor “Natuur” aangewezen gronden zijn bestemd voor behoud, herstel en ontwikkeling van de natuurlijke en de landschappelijke waarden, de zeedefensie, sloten, plassen, dobbes of daarmee gelijke te stellen wateren. Daarnaast is een aantal ondergeschikte functies toegestaan zoals bijvoorbeeld extensief dagrecreatief medegebruik.

Uitgezonderd het bestaande recreatieverblijf in Halfweg mogen er binnen de bestemming “Natuur” geen gebouwen worden gebouwd. Andere bouwwerken, ten dienste van de bestemming, zoals terreinafscheiding zijn wel toegestaan.

Voor verschillende vormen van gebruik en het uitvoeren van werkzaamheden geldt een vergunningplicht. Het gaat daarbij om activiteiten die zijn gerelateerd aan de natuurbestemming.

Bos

Binnen deze bestemming vallen elzensingels en elzenbossen. Op deze gronden wordt gestreefd naar behoud, herstel en ontwikkeling van elzensingels en elzenbossen, met extensief dagrecreatief medegebruik en educatief medegebruik.

Er mogen binnen deze bestemming geen gebouwen worden gebouwd. Wel zijn andere bouwwerken als terrein- en erfafscheidingen toegestaan.

Voor verschillende werkzaamheden geldt een vergunningplicht. Het gaat daarbij om activiteiten die zijn gerelateerd aan de bosbestemming.

Wonen

De voor “Wonen” aangewezen gronden zijn bestemd voor woonhuizen en daarbij behorende bijgebouwen. Het is mogelijk het wonen te combineren met de uitoefening van een vrij beroep zoals het beroep van huisarts, architect en fysiotherapeut en zijn enkele vormen van kleinschalige bedrijvigheid toegestaan. Hieraan zijn beperkende voorwaarden verbonden, zoals parkeergelegenheid moet op eigen erf gebeuren en geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan woongenot, verkeersveiligheid en gebruiksmogelijkheden aangrenzende gronden. Bestaande fietsenverhuurbedrijven en bestaande (vrijstaande) recreatieverblijven op het erf zijn als zodanig bestemd.

De hoofdgebouwen moeten binnen het op de verbeelding weergegeven bouwvlak worden gebouwd. Uitbreiding van het woonhuis tot maximaal 150 m² of 20% van de bestaande oppervlakte is onder voorwaarden toegestaan. Voor bijgebouwen geldt een maximale gezamenlijke oppervlakte van 40 m² bij recht. Daarvan kan onder voorwaarden worden afgeweken tot een maximale gezamenlijke oppervlakte van 100 m².

Onder voorwaarde kan een deel van het woonhuis worden ingericht als recreatieappartement of bed and breakfast. Belangrijke voorwaarde daarbij is dat het toegestane aantal logiesplaatsen volgens de beddenboekhouding (21.500) niet wordt overschreden. Ook gelden hierbij de eerder genoemde voorwaarden met betrekking tot parkeergelegenheid (op eigen erf) en geen onevenredige afbreuk aan woongenot, verkeersveiligheid en gebruiksmogelijkheden aangrenzende gronden.

Behalve dat een deel van het woonhuis kan worden gebruikt voor verblijfsrecreatie kan een woonhuis ook worden gesplitst in meer dan één woning. Voorwaarde hierbij is dat niet meer woningen mogen worden gerealiseerd dan in het woningbouwcontingent en de fasering in het Woonplan 2008 is toegestaan. Tevens geldt dat alle woningen na splitsing een minimale oppervlakte moeten hebben van 75 m².

Detailhandel

Bestaande winkels zijn in de bestemmingsplannen opgenomen als detailhandel. De omvang van bestaande winkels is vastgelegd middels een bouwvlak. Hierbij is rekening gehouden met beperkte uitbreidingsmogelijkheden (ca. 20%). De bestaande supermarkten in Lies en Formerum mogen onder voorwaarden groeien tot een omvang van maximaal 1.500 m².

Onder voorwaarde kan een deel van de gebouwen worden gebruikt voor de tijdelijke huisvesting van personeel.

Bedrijven

In het buitengebied is sprake van een bedrijventerrein bij Formerum. Daarnaast zijn er diverse vrij liggende bedrijven. Deze hebben betrekking op bestaande bedrijven. Per bestemmingsvlak is ten hoogste één bedrijfswoning toegestaan.

Voor bedrijven geldt dat een beperkte uitbreiding bij recht is toegestaan van maximaal 20 %, op voorwaarde dat de ruimte op het perceel dit toestaat. Bij de begrenzing van het bouwvlak is met deze uitbreiding al rekening gehouden.

Binnen de bestemming bedrijven is het mogelijk om een ander bedrijfstype op te richten, op voorwaarde dat dit naar aard en omvang gelijk is aan het bestaande bedrijf op die locatie. In voorkomende gevallen is een personeelsverblijf bij een bedrijf toegestaan.

Horeca

Met betrekking tot de horeca geldt dat gestreefd wordt naar een stabilisatie van het aantal horecagelegenheden. Hierbij worden ook de horecavoorzieningen bij bijvoorbeeld kampeerterreinen of maneges meegerekend.

Binnen de Horeca kunnen drie klassen worden onderscheiden, al naar gelang de aard van de activiteiten. Combinaties van verschillende klassen op één locatie zijn mogelijk.

- Klasse I: bedrijven gericht op het verstrekken van spijzen, variërend van eenvoudige etenswaren tot complete maaltijden;
- Klasse II: bedrijven gericht op het verstrekken van dranken;
- Klasse III: bedrijven gericht op het aanbieden van logies, al dan niet in combinatie met het verstrekken van dranken en spijzen aan de eigen gasten.

Voor horeca gelegenheden behorende tot klasse III geldt dat uitbreiding met 20 % is toegestaan, op voorwaarde dat deze uitbreiding noodzakelijk is om een kwalitatieve verbetering te kunnen bewerkstelligen.

Recreatie

Het Structuurplan continueert ten aanzien van recreatie en toerisme het beleid van de afgelopen jaren en richt zich op het "stabiliseren" van het aantal logiesplaatsen op een niveau van circa 21.500 bedden, met een verschuiving in de richting van de meer permanente logiesvormen, zoals recreatiewoningen en -appartementen, hotels en pensions. Dit ten behoeve van een grotere spreiding over het jaar.

Bestaande hotels en pensions krijgen de (uitbreidings-)ruimte om op een kwalitatief en economisch hoogwaardig niveau te bestaan. Bij fysieke groei dienen echter te alle tijde de schaal en de maat van de omringende bebouwing c.q. het omliggende landschap gerespecteerd te worden.

Dagrecreatie

Voorzieningen voor dagrecreatie (bijv. ponybaan, midgetgolf, fiets- en voetpaden) in het buitengebied blijven behouden en worden met name in kwalitatieve zin versterkt. In Halfweg is via een aanduiding aangegeven dat hier uitbreiding van de bestaande midgetgolfbaan mogelijk is.

Beleid met betrekking tot verblijfsrecreatie

Het beleid met betrekking tot verblijfsrecreatie is gericht op kwaliteitsverbetering. Dit geldt zowel voor de kampeerterrinen als recreatiewoningenterreinen. Het beleid ten aanzien van hotels en pensions is de afgelopen jaren niet volledig van de grond gekomen en moet daarom heroverwogen worden, waarbij nieuwe ontwikkelingen niet op voorhand worden uitgesloten. De schaal en maat van nieuwe hotels worden afgestemd op de structurele ruimtelijke kenmerken van de omringende bebouwing. Het verschil tussen hotels en pensions zit niet zozeer in de grootte of het aantal bedden als wel in de mogelijkheid tot het verstrekken van spijzen en dranken aan derden en/of het aanbieden van congres- en recreatiefaciliteiten. Wanneer bijvoorbeeld de restaurantfunctie een wezenlijk onderdeel is en tevens "externe" gasten bediend is sprake van een hotel (combinatie van horeca klasse I en III). Bij een pension worden alleen de eigen gasten bediend (horeca klasse III).

Bed & breakfast verdient een positieve benadering en kan worden gecombineerd met de woonbestemming. Om hierbij onderscheid met de kleinschalige pensions te behouden, blijft het aantal slaapplekken beperkt tot 10.

Particuliere verhuur van recreatieverblijven of -appartementen krijgt aandacht in het kader van de actualisering van bestemmingsplannen. Doelstelling hierbij is dit uit het grijze circuit te halen en waar mogelijk en gewenst te formaliseren, waarbij als uitgangspunt gehanteerd wordt dat iedere eilander mag profiteren van het toerisme door de exploitatie van een recreatieappartement binnen een woning toe te staan, mits wordt voldaan aan de voorwaarden voor afwijking met omgevingsvergunning van de regels.

Recreatieterrinen

Hierbij wordt onderscheid gemaakt in verschillende typen, die elk hun eigen benadering kennen vanuit de wijze van bestemmen:

- Recreatie -1 (kampeerterrinen). Dit betreft terreinen voor tenten en stacaravans. Hierbij geldt dat stacaravans niet meer dan 15 % van de totale oppervlakte mogen benutten.
- Recreatie - 2 (recreatiewoningenterreinen). Dit zijn recreatieterrinen met uniforme recreatiewoningen, waarbij aan de maatvoering van de recreatiewoningen en het aantal woningen maxima zijn vastgesteld. Niet meer dan 15 % van het oppervlakte mag bebouwd zijn. Indien er op een dergelijk terrein wat wordt veranderd wordt, wordt dit voor alle recreatiewoningen doorgevoerd.

Uitbreiding van kampeertrein is mogelijk door elders kampeerareaal te saneren, en daarmee het eigen terrein te vergroten. Deze uitbreiding mag maximaal 50 % van de huidige omvang bedragen, moet gerealiseerd worden direct aansluitend aan het eigen terrein (o.a. wegen vormen hierbij barrières), en mag niet groter zijn dan het te saneren areaal kampeertrein. Ook de parkeervoorzieningen moeten binnen deze uitbreiding van maximaal 50 % een plaats krijgen.

Bovendien, wordt in de provinciale verordening een maximum gesteld aan de omvang van verblijfsrecreatieve voorzieningen. Dit betekent dat er maximaal 200 standplaatsen zijn toegestaan per kampeertrein en 50 recreatiewoningen per complex van recreatiewoningen. Middels een ontheffing kan hier van worden afgeweken. Op het moment dat het door de provincie gestelde maximum aantal wordt overschreden moet een ontheffing van de Verordening worden aangevraagd bij de provincie. Daarbij zal deze getoetst worden aan de Natuurbeschermingswet '98.

Een andere mogelijkheid om een kampeerterrein uit te breiden is ten behoeve van kwaliteitsverbetering. Het aantal standplaatsen blijft gelijk maar de ruimte per standplaats wordt vergroot. Daarnaast is een beperkte uitbreiding van het aantal toeristische plaatsen toegestaan. Voor voormalige kampeertreinen die zijn omgezet naar terreinen met recreatiewoningen geldt dat de toilet- en wasgebouwen overbodig zijn geworden. Deze worden daarom wegbestemd. Bij de toekomstige omzetting van kampeertreinen naar terreinen met recreatiewoningen geldt dat een dergelijke sanering opgenomen wordt als voorwaarde. Er mag slechts 40 m² van dergelijke gebouwen gespaard worden t.b.v. beheer- en onderhoud van de recreatiewoningen. Via een ontheffing kan dit voor grote terreinen verruimd worden tot maximaal 90 m².

Bij omzetting geldt tevens de voorwaarde dat de recreatiewoningen bedrijfsmatig geëxploiteerd worden; dit wil zeggen dat ze verhuurd moeten worden aan toeristen, en dat ze niet enkel door de eigenaar gebruikt mogen worden.

De insteek is kwaliteitsverbetering: het aantal jaarstandplaatsen blijft gelijk, alleen kunnen chalets ruimer worden opgezet. Ook bij campings met vooral tentplaatsen is de insteek kwaliteitsverbetering, hoewel de dichtheid aan tenten vrijgelaten wordt. De tendens is dat het aantal tentkampeerders afneemt: alleen in uitzonderlijke periodes zoals Oerol is aannemelijk dat deze mogelijkheid wordt benut. Het kampeerseizoen duurt van 1 mei tot 1 september.

Voor zowel kampeer- als recreatiewoningenterreinen geldt dat deze omgeven moeten worden door een randbeplanting van minimaal 7 meter breed (deze hoeft niet op het perceel zelf aangelegd te worden, maar mag als dit mogelijk is ook op het aangrenzende perceel gerealiseerd worden).

Door de gemeente zijn de mogelijke uitbreidingslocaties aangegeven op de verbeelding.

Recreatiewoningen

Naast de recreatiewoningen voor verhuur aan toeristen op de specifiek daartoe aangewezen terreinen, zijn er ook diverse recreatiewoningen in handen van particulieren. Deze zijn apart bestemd. In Midsland – Noord geldt voor 3 recreatieparken een plicht de recreatiewoningen bedrijfsmatig te exploiteren.

De recreatiewoningen mogen een omvang hebben van maximaal 90 m².

Recreatie-appartementen

In principe heeft elke bewoner van Terschelling de mogelijkheid om een recreatie-appartement in zijn woning te realiseren. Doordat hier echter diverse ruimtelijke voorwaarden aan gebonden zijn (bijv. het appartement moet in het hoofdgebouw gelegen zijn), is het aantal gebouwen waarin dit mogelijk is beperkt. Bovendien geldt dat dit ook moet passen binnen de beddenboekhuishouding.

Hotels

Bestaande hotels in het buitengebied zijn als logies verstrekkende horeca bedrijven opgenomen in het bestemmingsplan.

Er zijn geen nieuwe locaties voor hotels of pensions opgenomen.

Verkeer en wegen

Bestaande wegen en paden worden opgenomen in het bestemmingsplan. Grote wijzigingen hierin zijn niet voorzien.

Nutsvoorzieningen

In het bestemmingsplan is rekening gehouden met transportleidingen van nutsbedrijven, specifiek aanwezige voorzieningen en waterstaatswerken. In het bestemmingsplan is ruimte gereserveerd voor nieuwe telecommunicatiemasten. Deze locaties zijn zo gekozen dat ze aansluiten bij bestaande verticale elementen.

3.3 Mogelijkheden tot functieverandering

Agrarisch

Functie agrarisch kan worden gewijzigd in functie natuur. Deze functie verandering is mogelijk voor het gehele bestemmingsplangebied.

Daarnaast kan de functie van agrarische percelen veranderen naar recreatie ten behoeve van de verruiming van kampeerterreinen. Hiervoor gelden specifieke regels, zoals reeds verwoord in paragraaf 3.2. In het bestemmingsplan Formerum - Noord is middels een wijzigingsbevoegdheid aangegeven waar recreatiewoningen gebouwd mogen worden op agrarische percelen.

Bedrijven

De bestemming bedrijf kan bij bedrijfsbeëindiging of verplaatsing worden gewijzigd in:

- wonen (dit betreft de bedrijfswoning en/of bedrijfsgebouwen; herschikken van de bouwvlakken is toegestaan);
- agrarisch (dit betreft de vrijkomende gronden; deze mogen gebruikt worden als landbouwperceel);

Detailhandel

De bestemming detailhandel kan bij bedrijfsbeëindiging worden gewijzigd in:

- wonen (herschikken van de bouwvlakken is toegestaan);

Horeca

De bestemming horeca kan worden gewijzigd in:

- wonen (herschikken van de bouwvlakken is toegestaan);

Recreatie-1

De bestemming recreatie-1 kan waar deze betrekking heeft op jaarstandplaatsen worden omgezet in recreatie-2. Hierbij geldt dat de bebouwingsnorm niet verandert, en gehandhaafd blijft op 15 %. Bovendien is hieraan een aantal voorwaarden verbonden waarmee een goede landschappelijke inpassing en bescherming van in het gebied voorkomende waarden geregeld is.

Recreatie-3

Bij beëindiging van de groepsaccommodaties kan het gebruik worden omgezet naar de functie wonen. Het bestemmingsplan biedt hiervoor een wijzigingsbevoegdheid.

3.4 Relevante verstoringfactoren

De met de bestemmingsplannen geboden ontwikkelingsruimte en de geboden mogelijkheden tot functieverandering bieden ruimte voor verschillende activiteiten. Bij deze ontwikkelingen en functieveranderingen kunnen verstoringen voor natuurwaarden optreden. In deze paragraaf wordt beschreven welke potentieel verstoringen zich wel of niet voor kunnen doen. Bij deze selectie is gebruik gemaakt van de effectenindicator van het voormalige ministerie van LNV.

De bestemmingsplannen hebben betrekking op gebieden buiten de Natura 2000 begrenzing. Hierdoor is er geen sprake van oppervlakteverlies. Ook geldt dat er geen sprake is van barrièrewerking of versnippering.

De geboden ontwikkelingsruimte past binnen het huidige karakter van de bestemmingsplangebieden. Bij invulling van de ontwikkelingsruimte zijn dan ook geen permanente ingrepen in de hydrologische situatie nodig. Voor eventuele bemalingen tijdens bouwwerkzaamheden gelden de voorschriften uit de Keur (Wetterskip Fryslân: Algemene regels bij de keur van Wetterskip Fryslân). Factoren als verdroging, vernatting, verzoeting, verzilting of verontreiniging van de Natura 2000-gebieden zijn niet aan de orde.

Ook de factoren vermisting en verzuring (t.g.v. een toename van stikstofdepositie) zijn niet relevant. Weliswaar kan lokaal het aantal verkeersbewegingen (en daarmee de uitstoot van stikstof) veranderen, bijvoorbeeld t.g.v. de mogelijkheid op bedrijvigheid aan huis, uitoefenen van een vrij beroep of uitbreiding van een recreatiegebied. De lokale toename van het aantal verkeersbewegingen is door de hieraan verbonden voorwaarden dermate klein dat zich hiervan geen meetbaar effect op de stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden zal voordoen.

Ten gevolge van een aantal mogelijke ontwikkelingen verandert het gebruik van betreffende locatie of percelen. Dit betekent dat de uitstraling van licht en geluid naar de omgeving kan wijzigen. Ook gedurende de aanlegfase kunnen deze aspecten tijdelijk toenemen. Veel diersoorten zijn hiervoor gevoelig. Wonen, werken en recreëren gaan samen met menselijke aanwezigheid. Ook dit is een factor die verstoring bij diersoorten kan veroorzaken.

Tijdens de bouwfase kunnen trillingen veroorzaakt worden t.g.v. werken met zwaar materieel en kan de bodem verdicht worden. Dergelijke trillingen zijn in een landbodembodem slechts tot korte afstand waarneembaar. Omdat de ontwikkelingen buiten Natura 2000 plaatsvinden zijn trillingen en bodemverdichting niet relevant voor de toetsing (m.u.v. de bestemmingsplannen voor de recreatiewoningen in het duingebied).

3.5 Menselijke aanwezigheid

Ten gevolge van de geboden ontwikkelingsruimte voor opsplitsing van bestaande bebouwing in meerdere woningen en groei van het toerisme geldt dat het aantal mensen (inwoners en toeristen gezamenlijk) dat op een bepaald moment op Terschelling verblijft kan groeien. De bestemmingsplannen dorpen buitengebied en verblijfsrecreatiegebieden vormen een kader voor de sturing hiervan. Belangrijke uitgangspunten voor de daadwerkelijke invulling van de geboden ontwikkelingsruimte in de bestemmingsplannen zijn opgenomen in het Woonplan Terschelling en de beddenboekhouding. Op basis hiervan is bepaald welke toename met de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt rekening moet worden gehouden. Voorts moet opgemerkt worden dat m.b.t. de opsplitsing van woningen, gezien de eis van minimaal 75 m² woonoppervlakte per woning, hiervoor slechts een beperkt aantal woningen in aanmerking komt.

3.5.1 Woonplan Terschelling 2008-2016

(Vastgesteld door de raad van de gemeente Terschelling op 24 november 2009).

Dit woonplan vormt een belangrijk uitgangspunt voor de nieuwe bestemmingsplannen in die zin dat voor alle wijzigingsgebieden van het bestemmingsplan (bij wijziging naar bestemming wonen) als voorwaarde wordt vermeld dat de toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid past binnen het Woonplan Terschelling 2008-2016.

Aanvullend moet opgemerkt worden dat ook de mogelijkheid aanwezig is om, binnen de hiervoor geldende randvoorwaarden, bestaande woningen te splitsen. Ook hiervoor geldt dat dit moet passen binnen het Woonplan.

Op blz. 80 van het Woonplan wordt voor geheel Terschelling een streefcijfer genoemd van 150 woningen, waarvan 115 woningen ingevuld zullen worden in West-Terschelling en 15 in Midsland. Voor de overige dorpen betekent dit dat in de periode 2008 - 2016 in totaal 20 huizen kunnen worden gebouwd. Verder op in het woonplan is dit uitgesplitst naar Hoorn en het buitengebied. Hieruit blijkt dat in de dorpen in het buitengebied maximaal 8 woningen kunnen worden gerealiseerd in de periode 2008-2012 en maximaal 4 in de periode 2012-2016. Deze mogelijkheden zijn inmiddels (juli 2011) al benut. Dit betekent dat er in de dorpen waarop de bestemmingsplannen betrekking hebben in ieder geval tot 2016 geen nieuwe woningen kunnen worden gerealiseerd, of woningen kunnen worden gesplitst.

De ontwikkelingsruimte die geboden wordt na 2016 zal geregeld worden in een nieuw Woonplan. Gezien de in de bestemmingsplannen opgenomen voorwaarde dat beide woningen na opsplitsing een oppervlakte van minimaal 75 m2 moet hebben, zal slechts een beperkt aantal woningen in de bestemmingsplangebieden van deze mogelijkheid gebruik kunnen maken.

Ontwikkeling aantallen inwoners en huishoudens Terschelling

Verwacht wordt dat het aantal inwoners op Terschelling komende jaren licht zal dalen (0,2% afname per jaar; bron: factsheet Terschelling, provincie Fryslân 12-10-2010). Volgens de bijlagen bij het Woonplan Terschelling 2008-2016 neemt gelijktijdig het aantal inwoners per huishouden af (van 2,0 in 2010 naar 1,8 in 2020). Deze ontwikkeling resulteert erin dat, ondanks een afname van het aantal inwoners, het aantal huishoudens toeneemt.

Dit houdt in dat in de toekomst het overgrote deel van de extra woningen (t.g.v. opsplitsing) in gebruik zal worden genomen door personen die nu reeds inwoner zijn van Terschelling.

Conclusie aantallen inwoners

Door de lichte bevolkingsafname, de gezinsverdunding (minder personen per huishouden) en het door het Woonplan begrensde aantal, en de voorwaarde m.b.t. een minimale oppervlakte, geldt dat ten gevolge van het splitsen van woningen het aantal extra bewoners in de dorpen in het buitengebied uiterst gering zal zijn.

3.5.2 Ontwikkeling aantallen toeristen

Recreatie

Het Structuurplan continueert ten aanzien van recreatie en toerisme het beleid van de afgelopen jaren en richt zich op het "stabiliseren" van het aantal logiesplaatsen op een niveau van circa 21.500 bedden, met een verschuiving in de richting van de meer permanente logiesvormen, zoals recreatiewoningen, appartementen, hotels en pensions, ten behoeve van een grotere spreiding over het jaar. Bestaande hotels en pensions krijgen de (uitbreidings-)ruimte om op een kwalitatief en economisch hoogwaardig niveau te bestaan. Bij fysieke groei dienen echter te allen tijde de schaal en de maat van de omringende bebouwing gerespecteerd te worden. Wat dit betreft zijn de marges op West groter dan in bijvoorbeeld Hoorn of Oosterend.

bron: Bestemmingsplan West-Terschelling 2012 (ontwerp / 30-11-11).

Verblijf

De verblijfsrecreatie is van oudsher een sterke sector. Met de provincie en het rijk is in dit verband overeenstemming bereikt over stabilisatie van de capaciteit op 21.500 slaapplekken. Pas bij overschrijding van deze capaciteit is er sprake van groei.

Het beleid ten aanzien van hotels en pensions is de afgelopen jaren niet volledig van de grond gekomen en moet daarom heroverwogen worden, waarbij nieuwe ontwikkelingen niet op voorhand worden uitgesloten. Bed & breakfast verdient een positieve benadering en kan worden gecombineerd met de woonbestemming. Om hierbij onderscheid met de kleinschalige pensions te behouden, blijft het aantal slaapplekken beperkt tot 10. Particuliere verhuur van recreatieverblijven of -appartementen krijgt aandacht in het kader van de actualisering van bestemmingsplannen. Doelstelling hierbij is dit uit het grijze circuit te halen en waar mogelijk en gewenst te formaliseren, waarbij als uitgangspunt gehanteerd wordt dat iedere eilander mag profiteren van het toerisme door de exploitatie van een recreatieappartement binnen een woning toe te staan, mits wordt voldaan aan de voorwaarden voor afwijking met omgevingsvergunning van de regels.

Wij zijn bereid de kampeersector extra ruimte te bieden tot de nu reeds in het bestemmingsplan aangewezen 11 hectare (uiterste grens). Wij zien binnen deze hectares de volgende ontwikkelingsmogelijkheden:

1. Vergroting van de ruimte voor het toeristisch kamperen, aansluitend aan nu reeds bestaande kampeerterrinen waarvan de aanwezige voorzieningen worden gebruikt. Het betreft als het ware overloopterrinen.
2. Vergroting van de ruimte voor een ruimere opzet van de kampeermiddelen op jaarstandplaatsen.

Het beleid is gericht op het bieden van mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering. De voorwaarden waaronder en de mogelijkheden op perceelsniveau behoeven nadere uitwerking in het bestemmingsplan Buitengebied.

bron: Bestemmingsplan West-Terschelling 2012 (ontwerp / 30-11-11).

Nota aanpak onrechtmatig gebruik woonruimten

Met de (herziene) "Nota aanpak onrechtmatig gebruik woonruimten" is in 2007 het beleid met betrekking tot inpandige recreatieappartementen verruimd. Dit houdt in dat een woning deels ingericht en gebruikt mag worden ten behoeve van inpandige recreatieappartementen. Voorwaarden daarbij zijn onder meer:

- minimaal 75 m² van het hoofgebouw wordt permanent bewoond;
- het parkeren vindt plaats op eigen erf.

Verificatie ontwerp-bestemmingsplannen uitbreidingsmogelijkheden toerisme

Binnen de bestemmingsplannen wordt verruiming van het aantal overnachtingsmogelijkheden in hotels, pensions en bij particulieren geboden. In beperkte mate kunnen nieuwe particuliere recreatiewoningen gerealiseerd worden. Daarnaast wordt specifiek aan kampeerreinen (recreatie -1) de mogelijkheid geboden om uit te breiden. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van het aantal slaapplekken per 1 januari 2011 (bron: gemeente Terschelling, 2011).

Tevens zijn hierin de gegevens uit 2010 opgenomen. Het aantal slaapplekken is nagenoeg stabiel.

Tabel 2: overzicht aantallen slaapplekken (bron: gemeente Terschelling, 2011).

Categorie:	2010	2011	verschil
Hotels/pensions	1.326	1.326	--
Appartementenhotels	673	673	--
Kampeerreinen	11.966	11.966	--
Bed & Breakfast	8	8	--
Groepsaccommodaties	661	651	- 10
Zomerhuisjes/tweede woningen	3.085	3.085	--
Particuliere verhuur/appartementen	2.565	2.597	+ 32
Totaal	20.284	20.306	+ 22

Hotels, pensions, bed & breakfast en appartementen

Er blijkt derhalve dat er ten aanzien van bestaande hotels en pensions (horeca 3) sprake is van slechts beperkte mogelijkheden voor ontwikkelingen (vergroting bouwvlak van maximaal 20 %). Het merendeel ligt te midden van bestaande bebouwing. Tevens is hieraan de voorwaarde verbonden dat een kwalitatieve verbetering wordt bewerkstelligd. Een grote toename van het aantal overnachtingsplaatsen in de bestaande hotels en pensions is dan ook niet mogelijk. Het aantal hotels en pensions binnen de bestemmingsplangebieden is ook beperkt.

Voor particulieren zijn er mogelijkheden voor bed & breakfast en appartementen. De ontwikkeling hierin wordt gereguleerd door de volgende voorwaarden in de planregels:

- met de logiesruimten mag het maximaal toegestane aantal bedden binnen de beddenboekhouding niet worden overschreden;
- de logiesverstrekking plaats vindt binnen het bestaande hoofgebouw.
- er dient voldoende parkeergelegenheid te zijn op het betreffende perceel.

Voor bed & breakfast geldt dat er maximaal 10 slaapplekken gerealiseerd mogen worden. Een duidelijke groei wordt op basis van deze eisen niet verwacht

Recreatiewoningen

Binnen de bestemmingsplannen wordt op een aantal locaties de realisatie van nieuwe, particuliere recreatiewoningen mogelijk gemaakt (zie tabel 3). In totaal gaat het om 26 recreatiewoningen. Dit is minder dan 0,5 % ten opzichte van het totaal aan recreatiewoningen (3.055 voor huisjes op de kampeerterrinen en tweede huizen gezamenlijk).

Tabel 3: Overzicht van de mogelijkheden voor nieuwe recreatiewoningen in de dorpen en verblijfsrecreatiegebieden in het buitengebied.

Bestemmingsplan	uitbreiding recreatiewoningen
Halfweg-Hee	1
West aan Zee	8
Midland aan Zee	1
Midland Noord	12
Formerum-Noord	4

Kampeerterrinen

Voor de kampeerterrinen geldt dat in totaal max. 11 ha uitbreidingslocaties is gereserveerd (tabel 4). Op deze terreinen kunnen kampeerplaatsen (tenten), stacaravans of recreatiewoningen gerealiseerd worden. Voor de realisatie van stacaravans of recreatiewoningen geldt dat dit alleen mogelijk is als elders standplaatsen gesaneerd worden (saldering op niveau van het eiland). Dit betekent dus slechts een verplaatsing; netto komen er geen plaatsen bij.

Tabel 4: Overzicht van de uitbreidingslocaties voor kampeerterrinen in de dorpen en verblijfsrecreatiegebieden in het buitengebied.

Bestemmingsplan	aantal locaties	totale oppervlakte
Halfweg-Hee	1	ca. 0,8 ha
Lies	1	ca. 0,9 ha
Oosterend	1	ca. 1 ha
Midland Noord	3	ca. 4,5
Formerum-Noord	4	ca. 4,5

Uitbreiding van het aantal kampeerplaatsen is niet aan regels gebonden. In de praktijk zal een toename hiervan echter beperkt zijn. De bezettingsgraad van kampeerplaatsen is niet hoger dan 30 %, met een gemiddelde van ca. 64 nachten (cijfers 2005). Enkele gedurende een beperkte periode in het jaar (bouwvakantie en tijdens Oerol) zijn alle kampeerplaatsen bezet. Buiten deze periodes zal een uitbreiding van het aantal kampeerplaatsen niet tot meer bezoekers leiden. Immers, er is al voldoende aanbod.

Verwacht mag worden dat de beschikbare uitbreidingslocaties met name gebruikt zullen worden om in te spelen op de wensen vanuit de toeristensector, d.w.z. kwaliteitsverbetering. Dit houdt o.a. in een ruimere opzet van recreatiewoningen en het terrein. Het aantal overnachtingsmogelijkheden op Terschelling zal hierdoor niet groeien.

Dit sluit aan bij geconstateerde trends dat het aantal overnachtingen op Terschelling eerder lijkt te stabiliseren, dan dat er sprake is van groei (cijfers TROM gemeente Terschelling, gegevens provincie Fryslân).

Conclusie en evaluatie aantallen toeristen buitengebied Terschelling

Veelal betreft dit relatief kleinschalige ontwikkelingen, die grotendeels verspreid over het eiland plaats vinden. Enkel de uitbreidingslocaties voor de kampeerterrinen betreffen grotere oppervlaktes, maar een eventuele groei van het aantal kampeerplaatsen zal gering zijn. Op basis van het voorgaande wordt met de nieuwe bestemmingsplannen voor het buitengebied van Terschelling slechts een geringe toename van de overnachtingsmogelijkheden voor toeristen mogelijk geacht.

4 Dorpen

4.1 Halfweg-Hee

Bestemmingen

Het bestemmingsplan heeft betrekking op de kernen Halfweg en Hee. Het plangebied bestaat uit 13 woningen, 8 recreatieterreinen (kampeer- en recreatiewoningen-terreinen), een recreatiewoning en een recreatieverblijf, een hotel en een restaurant, een midgetgolfbaan, een bedrijf en enkele percelen bos, agrarisch gebied en natuurgebied.

Bij 3 woningen is een vrijstaand recreatieverblijf toegestaan. Het gaat daarbij om bestaande recreatieverblijven. Op de meeste recreatieterreinen is een bedrijfswoning en een vrijstaand recreatieverblijf toegestaan.

Verspreid in het plangebied komen agrarische percelen voor. Een aantal van deze percelen ten zuiden van de hoofdweg te Halfweg mag worden gebruikt als volkstuin. Twee percelen grenzend aan het restaurant en het recreatieterrein aan de Steedenweg mogen worden gebruikt als parkeer- en/of speelterrein

Natura 2000

Het plangebied grenst direct aan het duingebied, dat onderdeel is van het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling. Het gedeelte grenzend aan de westelijke helft van bestemmingsplangebied bestaat grotendeels uit (naald)bos. Het bos maakt geen deel uit van de instandhoudingsdoelen van Natura 2000. Ter hoogte van de Badweg West ligt een open duingebied, met de habitattypen Witte duinen (H2120) en Grijs duinen (H2130). Het bos en duingebied worden doorsneden door diverse wandel- en fietspaden. In het open duingebied ligt een uitkijkpunt. Ter hoogte van de Steedenweg te Hee ligt het duinmeertje van Hee. Dit is een permanent watervoerend meer, dat ontstaan is ten gevolge van zandwinning voor aanleg van de Waddendijk. Het meer is ingericht als recreatieplas, waarin kan worden gezwommen. Het meertje maakt geen onderdeel uit van het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling.

In de ruime omgeving van het plangebied zijn bij de tellingen door SBB afgelopen decennia geen broedvogels aangetroffen waarvoor instandhoudingsdoelen gelden (bron: Staatbosbeheer, 2009). Het poldergebied ten zuiden van Halfweg vormt een slaapplek voor enkele steltlopers (Wiersma & Van Roomen, 2009). Hier verzamelen zich tijdens hoogwater groepen van Scholekster, Wulp en Groenpootruiter. De Smient is verspreid aanwezig in dit deel poldergebied.

Specifieke ontwikkelingsmogelijkheden

Op een aantal agrarische percelen ten zuiden van de hoofdweg wordt de uitbreiding van de midgetgolfbaan mogelijk gemaakt (wijziging naar de functie sport).

De recreatieterreinen aan de Duinweg Hee 9 en de Hoofdweg 19 wordt uitbreidingsruimte geboden. In totaal gaat het om circa 0,8 ha. In het gedeelte met de bestemming natuur kan de bestaande recreatiewoning (type R-RW2) worden vernieuwd en vergroot.

Mogelijk kunnen na 2016 enkele woonhuizen van voldoende omvang opgesplitst worden in twee of meer woningen. Onder voorwaarden kunnen in woonhuizen recreatieappartementen of een of bed and breakfast worden gerealiseerd.

Effecten op Natura 2000-doelen

Het bestemmingsplangebied heeft geen functie voor soorten en habitattypen van de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee of Noordzeekustzone. Bij invulling van de geboden ontwikkelingsruimte treedt geen fysieke aantasting van habitattypen of leefgebieden van soorten op.

De agrarisch percelen die gewijzigd worden naar de bestemming sport liggen langs een weg met een boomsingel. Deels zijn deze ingesloten door bestaande bebouwing (woningen en bedrijventerrein). Hierdoor zijn de percelen niet geschikt als slaappleats of foerageergebied voor ganzen en steltlopers.

Ten gevolge van enkele ontwikkelingen verandert het gebruik van de betreffende locatie of percelen. Uitstraling van potentieel verstorende factoren (licht, geluid en menselijke aanwezigheid) naar de omgeving wijzigt hierdoor. Ook tijdens de aanlegfase kunnen deze aspecten tijdelijk toenemen. De wijziging van enkele percelen van de bestemming agrarisch naar sport betekent mogelijk dat de uitstraling van licht, geluid en menselijke aanwezigheid naar de omgeving toeneemt. Ditzelfde geldt voor de realisatie en gebruik van een recreatieappartement en uitbreiding van het kampeerterrein.

Tussen de midgetgolfbaan en het duingebied ligt een brede strook met kampeerterrinen en enkele woningen. Nabij het bestemmingsplangebied bevinden zich geen broedlocaties van verstoringsgevoelige soorten. Aan de zuidzijde van de ontwikkelingslocaties ligt een bedrijventerrein. Voor de recreatiewoning in het perceel met de bestemming natuur en de uitbreidingslocatie voor het kampeerterrein geldt dat het aangrenzende deel van Natura 2000 bestaat uit bos. Dit bos is niet van betekenis voor de soorten van Natura 2000. Dit bos voorkomt de uitstraling van licht en geluid naar het open duingebied, en blokkeert het zicht vanuit het open duingebied op de betreffende locaties. Voor uitbreiding van het kampeerterrein geldt dat volgens de regels van het bestemmingsplan deze omgeven moeten worden door een brede strook met randbeplanting, waardoor uitstraling van licht en menselijke aanwezigheid naar de omgeving voorkomen wordt. Ook de uitstraling van geluid wordt hiermee beperkt. Een significant verstorend effect is dan ook uitgesloten.

Tijdens verbouwingsactiviteiten aan woningen kan tijdelijk de uitstraling van potentieel verstorende factoren (licht, geluid en menselijke aanwezigheid) naar de omgeving tijdelijk toenemen. Gezien de beperkte ontwikkelruimte (verbouwen van bestaande gebouwen) zal dit beperkt zijn. De steltlopers en Smienten houden een ruime afstand van bebouwing aan. Tijdens de aanlegfase treedt dan ook geen versterking van Natura 2000-waarden op.

Momenteel zijn in het bestemmingsplangebied logiesplaatsen aanwezig in de vorm van enkele recreatiegebieden, een hotel en appartementen. Door uitbreiding van het aantal logiesplaatsen (in de vorm van uitbreiding van de kampeerterrinen met max. 0,8 ha en overnachtingsmogelijkheden in woonhuizen (in huidige situatie 13 woningen binnen bestemmingsplangebied) zal het aantal toeristen mogelijk toenemen. Belangrijke voorwaarden voor deze ontwikkelingen zijn dat deze passen binnen het aantal logiesplaatsen volgens de beddenboekhouding (21.500 voor het gehele eiland). Tevens geldt dat na 2016 een zeer beperkte groei van het aantal inwoners mogelijk is door splitsing van woonhuizen.

In het duingebied rondom het bestemmingsplangebied zijn geen habitattypen aanwezig die zeer gevoelig zijn voor landrecreatie (bron: effectenindicator ministerie LNV). Tevens geldt dat het duingebied rondom de planlocatie reeds goed ontsloten is door een dicht stelsel van wandel- en fietspaden, en reeds enkele recreatieve voorzieningen aanwezig zijn (recreatieplas; uitkijkpunt). Er geldt dat in de directe omgeving geen vogelsoorten broeden waarvoor instandhoudingsdoelen gelden. De recreatieve druk op de omgeving ten gevolge van de ontwikkelingen en mogelijkheden van het bestemmingsplan sluit aan bij het bestaande recreatieve gebruik van de omgeving en leidt daarom niet tot een verslechtering of significante versterking van de in de omgeving aanwezige natuurwaarden.

Voor het poldergebied geldt dat de toeristen daar gebruik maken van de bestaande wegen en paden. Verstoring van slaappleatsen van vogels in de agrarische graslanden treedt dan ook niet op. Invulling van specifiek in het bestemmingsplan geboden ontwikkelingsruimte voor het aantal logiesplaatsen leidt dan ook niet tot negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden.

Conclusie

De mogelijkheden voor ontwikkeling en functieverandering die het bestemmingsplan biedt, zijn uitsluitend van toepassing buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden. Een directe (fysieke) aantasting van het verspreidingsgebied van habitattypen of soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden is daarom niet aan de orde.

De geboden mogelijkheden kunnen leiden tot een beperkte toename van de uitstraling van licht, geluid en menselijke aanwezigheid naar de omgeving. Omdat in de directe omgeving geen hiervoor gevoelige (vogel)soorten aanwezig zijn, leidt dit zeker niet tot significante verstoring.

Ten gevolge van het bestemmingsplan Halfweg - Hee zijn negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee en Noordzeekustzone uitgesloten.

4.2 Baaiduinen - Kinum – Kaard

Bestemmingen

Dit bestemmingsplan heeft betrekking op de woonkernen van Baaiduinen, Kinum en Kaard. Van deze dorpen is Baaiduinen het grootste. Het overgrote deel van deze percelen heeft de bestemming wonen (38). Bij 5 woningen is een vrijstaand recreatieverblijf toegestaan. Het gaat daarbij om bestaande recreatieverblijven. In Baaiduinen komen 3 horecabedrijven voor. Het gaat daarbij om logiesverstrekkers. Bij één van de logiesverstrekkers (Baaiduinen 32) is het ook toegestaan een restaurant te voeren. Daarnaast zijn er 3 bedrijven gevestigd. Een aantal percelen hebben een agrarische bestemming.

Kinum ligt direct ten noorden van de Waddenzeedijk. In dit dorp zijn naast de bestemming wonen (12) ook de bestemming bedrijf en een theaterwerkplaats (bestemming cultuur en ontspanning) opgenomen. Deze theaterwerkplaats is gevestigd in de voormalig bedrijfsgebouwen van een drankenhandel. Deze werkplaats wordt tevens gebruikt als opslag- en oefenruimte; ook worden hier voorstellingen gegeven.

Bij een enkele woning is de aanduiding recreatieverblijf opgenomen. Bij het woonperceel ten westen van de weg Kinum is de aanduiding geen gebouwen opgenomen; dit wil zeggen dat geen aan- en bijgebouwen toegestaan zijn.

Kaard betreft een kleine groep bebouwing zijn ten zuiden van de Hoofdweg. Het betreft 4 woonhuizen (wonen), een pension (horeca categorie 3) en een enkele recreatiewoning (recreatiewoningen 2 (binnenduinrand). Bij een enkele woning is de aanduiding recreatieverblijf opgenomen. Ook behoren enkele agrarische percelen rondom de bebouwing tot het bestemmingsplangebied. Deze hebben de aanduiding agrarisch met waarden. Bij één agrarisch perceel is de aanduiding recreatieverblijf opgenomen.

Voor dit bestemmingsplan geldt dat vrijwel geheel Kinum (m.u.v. het perceel met de bestemming Cultuur en Ontspanning) de bestemming archeologische waarde heeft. Ook voor een groot deel van Kaard geldt dit. In Baaiduinen is een perceel aan de westrand bestemd als archeologisch waardevol.

Natura 2000

Het bestemmingsplangebied ligt in het poldergebied van Terschelling, op enkele tientallen meters van de Waddenzeedijk en meer dan 1 km van het duingebied.

Nabij Kinum ligt, buitendijks, een gebied met bij eb droogvallende wadplaten. Deze behoren tot het habitattypen H 1140. Hierop foerageren tijdens laagwater diverse soorten steltlopers, ganzen en eenden.

Tijdens hoogwaterperiodes slaapt in de omgeving van Kinum mogelijk de Rotgans. Deze mogelijke slaappleaats ligt buitendijks (Wiersma & Van Roomen, 2009). Verspreid op de Waddenzeedijk slapen Steenlopers. Binnendijks, op enkele honderden meters ten westen van het bestemmingsplangebied ligt een slaappleaats van de Wulp, Smient, Scholekster, Rosse grutto en Groenpootruiter (Wiersma & Van Roomen, 2009).

In de ruime omgeving van het bestemmingsplangebied zijn bij de tellingen door SBB afgelopen decennia geen broedlocaties van vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelen gelden aangetroffen (bron: Staatbosbeheer, 2009).

Specifieke ontwikkelingsmogelijkheden

Mogelijk kunnen na 2016 enkele woonhuizen van voldoende omvang opgesplitst worden in twee of meer woningen. Onder voorwaarde kunnen in woningen recreatieappartementen of een of bed and breakfast worden gerealiseerd.

Effecten op Natura 2000-doelen

Het bestemmingsplangebied heeft geen functie voor soorten en habitattypen van de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee of Noordzeekustzone. Ontwikkelingsmogelijkheden zijn beperkt tot bestaande bebouwing. Bij invulling van de geboden ontwikkelingsruimte treedt geen fysieke aantasting van habitattypen of leefgebieden van soorten op.

Tijdens verbouwingsactiviteiten kan tijdelijk de uitstraling van potentieel verstorende factoren (licht, geluid en menselijke aanwezigheid) naar de omgeving tijdelijk toenemen. Gezien de geboden ontwikkelruimte (verbouwen van bestaande gebouwen) zal dit beperkt zijn. Ganzen en steltlopers houden een ruime afstand van bebouwing aan. Tijdens de aanlegfase treedt dan ook geen verstoring van Natura 2000-waarden op.

Momenteel zijn in het bestemmingsplangebied logiesplaatsen aanwezig in de vorm van twee groepsaccomodaties en twee pensions. Door een mogelijke uitbreiding van het aantal logiesplaatsen (in de vorm van uitbreiding van overnachtingsmogelijkheden in woonhuizen) zal het aantal toeristen toe kunnen nemen. Belangrijke voorwaarden voor deze ontwikkeling is dat deze past binnen het toegestane aantal logiesplaatsen volgens de beddenboekhouding (21.500 voor het gehele eiland). Tevens geldt dat na 2016 een zeer beperkte groei van het aantal inwoners mogelijk is door splitsing van woonhuizen.

De dorpen liggen in het poldergebied van Terschelling, buiten de Natura 2000-gebieden. Voor het poldergebied geldt dat de toeristen daar gebruik maken van de bestaande wegen en paden. Verstoring van slaapplekken van vogels in de agrarische graslanden treedt dan ook niet op.

Voor de theaterwerkplaats geldt dat deze door het jaar heen voornamelijk gebruikt wordt voor opslag en kleinschalige activiteiten binnen, meest zonder publiek, soms kleinschalig en tijdens Oerol (niet ieder jaar) wat groter. Incidenteel wordt ook in de winter de loods gebruikt voor beperkte bijeenkomsten. In de directe omgeving van deze werkplaats liggen geen gebieden die van specifiek belang zijn voor de Natura 2000-soorten. Langs de Waddenkust liggen slaapplekken van enkele vogelsoorten. Tussen deze locaties en de Waddenzee ligt de overige bebouwing van Kinnum. Negatieve effecten van het reguliere gebruik van deze locatie en tijdens het Oerol-festival op de Natura 2000-gebieden zijn daarom niet aan de orde. Voor de activiteiten tijdens Oerol geldt bovendien dat deze jaarlijks apart getoetst worden aan de Natuurbeschermingswet, zodat deze zo nodig aangepast kunnen worden om effecten te voorkomen.

Invulling van specifiek in het bestemmingplan geboden ontwikkelingsruimte leidt dan ook niet tot negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden.

Conclusie

De mogelijkheden voor ontwikkeling en functieverandering die het bestemmingsplan biedt, zijn uitsluitend van toepassing buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden. Een directe (fysieke) aantasting van het verspreidingsgebied van habitattypen of soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden is daarom niet aan de orde.

De geboden mogelijkheden kunnen leiden tot een toename van de uitstraling van licht, geluid en menselijke aanwezigheid naar de omgeving. Omdat in de directe omgeving geen hiervoor gevoelige (vogel)soorten aanwezig zijn, leidt dit zeker niet tot significante verstoring.

Ten gevolge van het bestemmingsplan Baaiduinen - Kinnum - Kaard zijn negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee en Noordzeekustzone uitgesloten.

4.3 Striep

Bestemmingen

Het bestemmingsplan Striep heeft betrekking op een klein bebouwingscluster. Het betreft 5 woonhuizen (bestemming wonen) en een tuincentrum.

Bij 2 woningen is een vrijstaand recreatieverblijf toegestaan. Voor een groot deel van het bestemmingsplangebied is tevens de bestemming waarde archeologie aangegeven.

Natura 2000

Het bestemmingsplan gebied ligt vlak bij de Waddenzeedijk aan. Buitendijks ligt een grote zandplaat, die tot het habitattypen droogvallende wadplaten (H1140) behoort. De noordwest punt van deze plaat, nabij Striep, overstroomt alleen bij zeer hoge waterstanden. Deze punt behoort tot het habitattypen kwelders (H1330).

In de ruime omgeving van het plangebied zijn bij de tellingen door SBB afgelopen decennia geen broedlocaties van vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelen gelden aangetroffen (bron: Staatbosbeheer, 2009).

Tijdens laagwater foerageren diverse vogelsoorten op de droogvallende zandplaat voor de kust. Bij hoogwater trekken de steltlopers en enkele ganzen en eendensoorten zich terug op de hogere delen van de zandplaat. De hogere delen van de zandplaat vormt dan ook een belangrijke hoogwatervluchtplaats voor grote aantallen vogels. Concentraties zijn aanwezig van Scholekster, Wulp, Zilverplevier, Tureluur, Groenpootruiter, Kanoet, Bontbekplevier en Bonte strandloper. De soorten Steenloper, Bergeend en Smient zijn verspreid aanwezig. Mogelijk overtijen ook Rotganzen hier.

Tijdens situaties waarbij ook de hogere delen van de zandplaat overstroomd, wijken de vogels uit naar anderen plaatsen. De steltlopers overtijen dan in het binnendijkse poldergebied ten westen van Striep. Rotgans en Brandgans foerageren ook in het poldergebied rondom Striep.

Specifieke ontwikkelingsmogelijkheden

Het tuincentrum moet uiterlijk 1 januari 2012 verdwenen zijn. Voor dit perceel (Striep 9) is een woonbestemming toegekend.

Mogelijk kunnen na 2016 enkele woonhuizen van voldoende omvang opgesplitst worden in twee of meer woningen. Onder voorwaarde kunnen in woningen recreatieappartementen of een of bed and breakfast worden gerealiseerd.

Effecten op Natura 2000-doelen

Het bestemmingsplangebied heeft geen functie voor soorten en habitattypen van de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee of Noordzeekustzone. Ontwikkelingsmogelijkheden zijn beperkt tot bestaande bebouwing. Bij invulling van de geboden ontwikkelingsruimte treedt geen fysieke aantasting van habitattypen of leefgebieden van soorten op.

Tijdens verbouw activiteiten kan desondanks tijdelijk de uitstraling van potentieel verstorende factoren (licht, geluid en menselijke aanwezigheid) naar de omgeving toenemen. Buitendijks ligt een belangrijke hoogwatervluchtplaats voor diverse vogelsoorten. Tussen het bestemmingsplangebied en deze hoogwatervluchtplaats ligt een zeedijk. Zicht op menselijke aanwezigheid en activiteiten wordt daarmee belemmerd; uitstraling van licht en geluid naar de hoogwatervluchtplaats wordt grotendeels geblokkeerd. Ganzen en steltlopers in het agrarische gebied houden een ruime afstand van bebouwing aan. Een verslechtering of significante verstoring van de hoogwatervluchtplaats en slaapplekken in de agrarische polders is daarom niet aan de orde.

Door een mogelijke uitbreiding van het aantal logiesplaatsen (in de vorm van uitbreiding van overnachtingsmogelijkheden in woonhuizen) zal het aantal toeristen toe kunnen nemen. Belangrijke voorwaarden voor deze ontwikkeling is dat deze past binnen het toegestane aantal logiesplaatsen volgens de beddenboekhouding (21.500 voor het gehele eiland). Gezien de geringe omvang van het dorp, en de voorwaarden die hieraan gekoppeld zijn, zal het om een kleine toename gaan (in de orde van grootte van hooguit enkele tientallen bedden). Tevens geldt dat na 2016 een zeer beperkte groei van het aantal inwoners mogelijk is door splitsing van woonhuizen.

Striep ligt in het poldergebied van Terschelling, buiten de Natura 2000-gebieden. Buitendijks ligt een belangrijke hoogwatervluchtplaats voor diverse vogelsoorten. Langs de buitenrand van deze hoogwatervluchtplaats, aan de voet van de dijk, loopt een fietspad. Deze vormt geen belemmering voor het huidige gebruik van deze hoogwatervluchtplaats door vogels. Een kleine toename van het recreatieve gebruik van dit fietspad leidt niet tot een significante toename van verstoring van deze hoogwatervluchtplaats. Voor het poldergebied geldt dat de toeristen daar gebruik maken van de bestaande wegen en paden. Verstoring van slaapplekken van vogels in de agrarische graslanden treedt dan ook niet op.

Conclusie

De mogelijkheden voor ontwikkeling en functieverandering die het bestemmingsplan biedt, zijn uitsluitend van toepassing buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden. Een directe (fysieke) aantasting van het verspreidingsgebied van habitattypen of soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden is daarom niet aan de orde.

De geboden mogelijkheden kunnen leiden tot een toename van de uitstraling van licht, geluid en menselijke aanwezigheid naar de omgeving. Door de zeedijk wordt de nabij gelegen hoogwatervluchtplaats voor vogels hiervoor afgeschermd. Een kleine toename van het recreatief gebruik van het fietspad langs deze hoogwatervluchtplaats leidt niet tot een significant verstorend effect op deze hoogwatervluchtplaats.

Ten gevolge van het bestemmingsplan Striep zijn negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee en Noordzeekustzone uitgesloten.

4.4 Landerum

Bestemmingen

Dit bestemmingsplan heeft betrekking op de woonkern Landerum. Het overgrote deel van de percelen heeft de bestemming wonen. Het gaat om 29 woonhuizen waarvan er 2 nog gebouwd moeten worden (invullocaties). Bij 5 woningen is de aanduiding recreatieverblijf opgenomen. Er is één locatie met een logiesfunctie (functie horeca van categorie 3), maar deze is momenteel niet als dusdanig in gebruik. Aan de westkant is een garagebedrijf met tankstation gevestigd.

Natura 2000

Het bestemmingsplangebied ligt in het poldergebied van Terschelling, op enkele honderden meters van de Waddenzee. In de ruime omgeving van het plangebied zijn bij de tellingen door SBB afgelopen decennia geen broedlocaties van vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelen gelden aangetroffen (bron: Staatbosbeheer, 2009).

De poldergebieden ten noorden en zuidoosten van Landerum, hebben een functie als slaappleaats voor Scholekster, Wulp en Smient (Wiersma & Van Roomen, 2009). Deze soorten zijn verspreid in het poldergebied aanwezig.

Specifieke ontwikkelingsmogelijkheden

Mogelijk kunnen na 2016 enkele woonhuizen van voldoende omvang opgesplitst worden in twee of meer woningen. Onder voorwaarde kunnen in woningen recreatieappartementen of een of bed and breakfast worden gerealiseerd.

Effecten op Natura 2000-doelen

Het bestemmingsplangebied heeft geen functie voor soorten en habitattypen van de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee of Noordzeekustzone. Bij invulling van de geboden ontwikkelingsruimte treedt geen fysieke aantasting van habitattypen of leefgebieden van soorten op. De locaties waar woningbouw toegestaan is, zijn niet geschikt als slaappleaats of foerageergebied voor ganzen en steltlopers.

Tijdens de aanlegfase zal de uitstraling van potentieel verstorende factoren (licht, geluid en menselijke aanwezigheid) naar de omgeving tijdelijk toenemen. De betreffende locaties grenzen direct aan bestaande woningen. Ganzen en steltlopers houden een ruime afstand van bebouwing aan. Tijdens de aanlegfase treedt dan ook geen verstoring van Natura 2000-waarden op.

Door een mogelijke uitbreiding van het aantal logiesplaatsen (in de vorm van uitbreiding van overnachtingsmogelijkheden in woonhuizen) zal het aantal toeristen toe kunnen nemen. Belangrijke voorwaarden voor deze ontwikkeling is dat deze past binnen het toegestane aantal logiesplaatsen volgens de beddenboekhouding (21.500 voor het gehele eiland). Tevens geldt dat na 2016 een zeer beperkte groei van het aantal inwoners mogelijk is door splitsing van woonhuizen.

Landerum ligt in het poldergebied van Terschelling, buiten de Natura 2000-gebieden. Voor het poldergebied geldt dat de recreanten daar gebruik maken van de bestaande wegen en paden. Verstoring van slaappleaatsen van vogels in de agrarische graslanden treedt dan ook niet op. Negatieve effecten op de Natura 2000-waarden treden niet op.

Conclusie

De mogelijkheden voor ontwikkeling en functieverandering die het bestemmingsplan biedt, zijn uitsluitend van toepassing buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden. Een directe (fysieke) aantasting van het verspreidingsgebied van habitattypen of soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden is daarom niet aan de orde.

De geboden mogelijkheden kunnen leiden tot een toename van de uitstraling van licht, geluid en menselijke aanwezigheid naar de omgeving. Omdat in de directe omgeving geen hiervoor gevoelige (vogel)soorten aanwezig zijn, leidt dit zeker niet tot significante verstoring.

Ten gevolge van het bestemmingsplan Landerum zijn negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee en Noordzeekustzone uitgesloten.

4.5 Formerum

Bestemmingen

Het bestemmingsplan Formerum heeft betrekking op de woonkern van Formerum en het ten oosten van Formerum gelegen bedrijvencluster met enkele aangrenzende woningen. De percelen binnen de grenzen van het bestemmingsplangebied hebben grotendeels de bestemming wonen (circa 80 woonhuizen). Ook is er nog een grote oppervlakte grond met de bestemming agrarisch binnen het bestemmingsplangebied aanwezig. Daarnaast zijn er diverse vormen van horeca (zowel eten, drank als logies en combinaties daarvan), enkele bedrijven (waaronder een molen en een bouwbedrijf), enkele groepsaccommodaties (recreatie-3) en 4 fietsverhuurbedrijven (1 x bij detailhandel en 3 x bij een woning). De molen is in gebruik als restaurant. Naast de molen ligt een midgetgolfbaan (bestemming sport). Ook is in het dorp een (cranberry)museum gevestigd (bestemming cultuur en ontspanning). Aan de zuidzijde van Formerum ligt een kampeerterrein (recreatie 1). Aan de westzijde ligt een kleine bosstrook (bestemming bos). Bij enkele woningen is de aanduiding recreatieverblijf opgenomen. Ook bij de molen is de aanduiding recreatieverblijf opgenomen. Bij het bouwbedrijf is een tweede bedrijfswoning toegestaan. Centraal in Formerum hebben enkele percelen eveneens de bestemming waarde archeologie aangegeven.

Het bedrijvencluster ten oosten van Formerum betreft een loonbedrijf, de bedrijfsgebouwen van het waterschap, een taxibedrijf en een nutsbedrijf (alle bestemming bedrijf). Behalve bij het loonbedrijf zijn er geen bedrijfswoningen toegestaan. Aangrenzend aan het bedrijvencluster liggen enkele percelen met de bestemming wonen. Rondom het loonbedrijf ligt een boomsingel (bestemming bos).

Natura 2000

Het bestemmingsplangebied ligt in het poldergebied van Terschelling, op enkele honderden meters van de binnenduinrand. Tussen het bestemmingsplangebied en begrenzing van Natura 2000 ligt het verblijfsrecreatiegebied Formerum - Noord (deze maakt geen onderdeel uit van het bestemmingsplan Formerum).

In de ruime omgeving van het plangebied zijn bij de tellingen door SBB afgelopen decennia geen broedlocaties van vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelen gelden aangetroffen (bron: Staatbosbeheer, 2009).

Het poldergebied ten zuiden van Formerum heeft een functie als slaapplek voor Scholekster en Wulp (Wiersma & Van Roomen, 2009). Deze soorten zijn verspreid in het poldergebied aanwezig.

Specifieke ontwikkelingsmogelijkheden

Mogelijk kunnen na 2016 enkele woonhuizen van voldoende omvang opgesplitst worden in twee of meer woningen. Onder voorwaarde kunnen in woningen recreatieappartementen of een of bed and breakfast worden gerealiseerd.

Effecten op Natura 2000-doelen

Het bestemmingsplangebied heeft geen functie voor soorten en habitattypen van de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee of Noordzeekustzone. Bij invulling van de geboden ontwikkelingsruimte treedt geen fysieke aantasting van habitattypen of leefgebieden van soorten op.

Tijdens verbouwingsactiviteiten kan tijdelijk de uitstraling van potentieel verstorende factoren (licht, geluid en menselijke aanwezigheid) naar de omgeving tijdelijk toenemen. Gezien de geboden ontwikkelruimte (verbouwen van bestaande gebouwen) zal dit beperkt zijn. De steltlopers houden een ruime afstand van bebouwing aan. Tijdens de aanlegfase treedt dan ook geen verstoring van Natura 2000-waarden op.

Momenteel zijn in het bestemmingsplangebied logiesplaatsen aanwezig in de vorm van drie groepsaccomodaties en enkele pensions. Door een mogelijke uitbreiding van het aantal logiesplaatsen (in de vorm van uitbreiding van overnachtingsmogelijkheden in woonhuizen) zal het aantal toeristen toe kunnen nemen. Belangrijke voorwaarden voor deze ontwikkeling is dat deze past binnen het toegestane aantal logiesplaatsen volgens de beddenboekhouding (21.500 voor het gehele eiland). Tevens geldt dat na 2016 een zeer beperkte groei van het aantal inwoners mogelijk is door splitsing van woonhuizen.

Formerum ligt in het poldergebied van Terschelling, buiten de Natura 2000-gebieden. Voor het poldergebied geldt dat de toeristen daar gebruik maken van de bestaande wegen en paden. Verstoring van slaapplekken van vogels in de agrarische graslanden treedt dan ook niet op. Negatieve effecten op de Natura 2000-waarden treden niet op.

Conclusie

De mogelijkheden voor ontwikkeling en functieverandering die het bestemmingsplan biedt, zijn uitsluitend van toepassing buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden. Een directe (fysieke) aantasting van het verspreidingsgebied van habitattypen of soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden is daarom niet aan de orde.

De geboden mogelijkheden kunnen leiden tot een toename van de uitstraling van licht, geluid en menselijke aanwezigheid naar de omgeving. Omdat in de directe omgeving geen hiervoor gevoelige (vogel)soorten aanwezig zijn, leidt dit zeker niet tot significante verstoring.

Ten gevolge van het bestemmingsplan Formerum zijn negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee en Noordzeekustzone uitgesloten.

4.6 Lies

Bestemmingen

Dit bestemmingsplan heeft betrekking op de woonkern Lies. De percelen binnen de grenzen van het bestemmingsplangebied hebben grotendeels de bestemming wonen (54). Ook is er nog een grote oppervlakte grond met de bestemming agrarisch binnen het bestemmingsplangebied aanwezig. Daarnaast zijn er enkele percelen met de bestemming detailhandel (o.a. een supermarkt, groentewinkel en een fietsverhuurbedrijf), een hotel (horeca categorie 3) Bij diverse woningen is de aanduiding recreatieverblijf opgenomen. Dit geldt ook voor één van de percelen met de aanduiding detailhandel. Verder liggen er nog twee kampeerterreinen (recreatie-1) binnen het bestemmingsplangebied. Aan de noordwestzijde liggen drie percelen met de bestemming recreatie - recreatiewoningen 2 (binnenduinrand). Verspreid langs de noordrand liggen nog een drietal percelen met de bestemming bos.

Natura 2000

Het plangebied grenst direct aan duingebied, onderdeel van het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling. Het gedeelte van Natura 2000 direct grenzend aan het plangebied bestaat deels uit een duingebied met een afwisseling van grijzen duinen (H2130), duinheiden met kraaihei (H2140) en heischrale graslanden (H6230). Aan de noordwestzijde grenst het plangebied aan het Formerumbos. Delen hiervan behoren tot het habitatype Duinbossen (H2180). In het duingebied ligt de schaatsbaan van Lies. Hier is op een kleine oppervlakte het habitatype Vochtige duinvaleien (H2190) aanwezig. Op het grootste deel van de schaatsbaan komen geen specifieke habitattypen voor.

In de ruime omgeving van het plangebied zijn bij de tellingen door SBB afgelopen decennia geen broedvogels aangetroffen waarvoor instandhoudingsdoelen gelden (bron: Staatbosbeheer, 2009). Het poldergebied in de omgeving van Lies heeft geen functie als slaapplek voor de vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelen gelden (Wiersma & Van Roomen, 2009).

Specifieke ontwikkelingsmogelijkheden

Voor de beide recreatieterreinen geldt dat in totaal circa 0,9 ha uitbreidingsruimte beschikbaar is aan de (noord)oostzijde.

Mogelijk kunnen na 2016 enkele woonhuizen van voldoende omvang opgesplitst worden in twee of meer woningen. Onder voorwaarde kunnen in woonhuizen recreatieappartementen of een of bed and breakfast worden gerealiseerd.

Effecten op Natura 2000-doelen

Het bestemmingsplangebied heeft geen functie voor soorten en habitattypen van de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee of Noordzeekustzone. Bij invulling van de geboden ontwikkelingsruimte treedt geen fysieke aantasting van habitattypen of leefgebieden van soorten op.

Tijdens verbouwingsactiviteiten kan tijdelijk de uitstraling van potentieel verstorende factoren (licht, geluid en menselijke aanwezigheid) naar de omgeving tijdelijk toenemen. Gezien de geboden ontwikkelruimte (verbouwen van bestaande gebouwen) zal dit beperkt zijn. In de omgeving van Lies komen geen vogelsoorten voor van Natura 2000.

Momenteel zijn in het bestemmingsplangebied logiesplaatsen aanwezig in de vorm van een hotel, recreatieappartementen en recreatieverblijven in bijgebouwen bij woonhuizen. Door een mogelijke uitbreiding van het aantal logiesplaatsen (in de vorm van uitbreiding van de kampeerterreinen en overnachtingsmogelijkheden in woonhuizen) zal het aantal toeristen toe kunnen nemen. Belangrijke voorwaarden voor deze ontwikkeling is dat deze past binnen het toegestane aantal logiesplaatsen volgens de beddenboekhouding (21.500 voor het gehele eiland). Tevens geldt dat na 2016 een zeer beperkte groei van het aantal inwoners mogelijk is door splitsing van woonhuizen.

In het duingebied rondom het bestemmingsplangebied zijn geen habitattypen aanwezig die zeer gevoelig zijn voor landrecreatie (bron: effectenindicator ministerie LNV). Tevens geldt dat het duingebied rondom de planlocatie reeds goed ontsloten is door een dicht stelsel van wandel- en fietspaden. Er geldt dat in de directe omgeving geen vogelsoorten broeden waarvoor instandhoudingsdoelen gelden. De recreatieve druk op de omgeving ten gevolge van de ontwikkelingen en mogelijkheden van het bestemmingsplan sluit aan bij het bestaande recreatieve gebruik van de omgeving.

Voor het poldergebied geldt dat de recreanten daar gebruik maken van de bestaande wegen en paden. Tevens zijn in de omgeving van Lies geen slaapplekken voor steltlopers of ganzen aanwezig. Een verslechtering of significante verstoring van de in de omgeving aanwezige natuurwaarden is daarom niet aan de orde.

Conclusie

De mogelijkheden voor ontwikkeling en functieverandering die het bestemmingsplan biedt, zijn uitsluitend van toepassing buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden. Een directe (fysieke) aantasting van het verspreidingsgebied van habitattypen of soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden is daarom niet aan de orde.

De geboden mogelijkheden kunnen leiden tot een toename van de uitstraling van licht, geluid en menselijke aanwezigheid naar de omgeving. Omdat in de directe omgeving geen hiervoor gevoelige (vogel)soorten aanwezig zijn, leidt dit zeker niet tot significante verstoring.

Ten gevolge van het bestemmingsplan Lies zijn negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee en Noordzeekustzone uitgesloten.

4.7 Oosterend

Bestemmingen

Het bestemmingsplan Oosterend heeft betrekking op drie afzonderlijke deelgebieden, te weten de woonkern van Oosterend, het recreatiegebied Tjermelan met enkele aangrenzende percelen en het bebouwingscluster tussen de hoofdweg en de Duinweg Oosterend.

In de woonkern van Oosterend hebben de percelen overwegend de bestemming wonen (30). Ook zijn er enkele percelen met de bestemming agrarisch (grasland) aanwezig. Daarnaast zijn er een eetcafé en restaurant (bestemming horeca van categorie 1) aanwezig en zijn er op een tweetal locaties appartementen en groepsaccommodaties (bestemming horeca van categorie 3) aanwezig. Verder liggen er twee kampeerterrinen (recreatie-1) en een recreatiewoningenterrein (recreatie-2) binnen de begrenzing van dit deelgebied. Eén van de agrarische percelen mag in het zomerhalfjaar worden gebruikt als parkeerplaats voor de toeristen. Ook is er een zuivelbedrijf (kaasfabriek) aanwezig. Bij diverse woningen is de aanduiding recreatieverblijf opgenomen. Bij de percelen met de aanduiding recreatie-1 (kampeerterrin) is een bedrijfswoning toegestaan.

De percelen binnen het deelgebied Tjermelan betreffen een kampeer- en stacaravanterrein (recreatie-1) en een recreatiewoningenterrein (recreatie-2), met daarnaast enkele percelen met de functie wonen. Tevens is er een perceel met de bestemming agrarisch, dat tevens een functie vervult als parkeerplaats. Daarnaast is er een houtopstand aanwezig (bestemming bos). Bij een tweetal woningen is de aanduiding recreatieverblijf opgenomen. Bij het perceel met de aanduiding recreatie-1 is een bedrijfswoning toegestaan.

Het bebouwingscluster tussen de weg Oosterend en de Duinweg betreft enkele woningen (bestemming wonen), enkele agrarische percelen (grasland) en een kleinfruitproductiebedrijf (bestemming bedrijf). Voor een tweetal agrarische percelen is de aanduiding recreatieverblijf opgenomen.

Natura 2000

Het plangebied grenst direct aan het duingebied, onderdeel van het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling. Het gedeelte direct grenzend aan het plangebied bestaat uit een duingebied met hoofdzakelijk een afwisseling van grijzen duinen (H2130) en duinheiden met kraaihei (H2140). Op enkele kleine oppervlaktes komen heischrale graslanden (H6230) voor.

In de ruime omgeving van het plangebied zijn bij de tellingen door SBB afgelopen decennia enkel broedgevallen van de Blauwe kiekendief geconstateerd (bron: Staatbosbeheer, 2009). Deze soort broedt in het duingebied ten noordoosten van de woonkern van Oosterend. Voor de andere broedvogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelen gelden zijn geen broedgevallen uit de omgeving van Oosterend bekend.

Het poldergebied ten zuidoosten van de woonkern Oosterend heeft een functie als slaapplek voor de Smient (Wiersma & Van Roomen, 2009). Deze soort komt verspreid in het poldergebied voor.

Specifieke ontwikkelingsmogelijkheden

Voor het recreatieterrin Tjermelan geldt dat circa 1 ha uitbreidingsruimte beschikbaar is aan de westzijde.

Mogelijk kunnen na 2016 enkele woonhuizen van voldoende omvang opgesplitst worden in twee of meer woningen. Onder voorwaarde kunnen in woonhuizen recreatieappartementen of een of bed and breakfast worden gerealiseerd.

Effecten op Natura 2000-doelen

Het bestemmingsplangebied heeft geen functie voor soorten en habitattypen van de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee of Noordzeekustzone. Bij invulling van de geboden ontwikkelingsruimte treedt geen fysieke aantasting van habitattypen of leefgebieden van soorten op.

Ten gevolge van enkele ontwikkelingen verandert het gebruik van de betreffende locatie of percelen. Uitstraling van potentieel versturende factoren (licht, geluid en menselijke aanwezigheid) naar de omgeving wijzigt hierdoor. Voor het recreatieterrein geldt dat deze volgens de regels van het bestemmingsplan omgeven moet worden door een brede strook met randbeplanting. Deze voorkomt uitstraling van licht en menselijke aanwezigheid naar de omgeving, en beperkt de uitstraling van geluid.

Ook tijdens de aanlegfase kunnen deze aspecten tijdelijk toenemen. Het aangrenzende deel van het duingebied is niet van specifieke betekenis voor de soorten van Natura 2000. De bekende broedgevallen van de Kiekendief zijn enkel op geruime afstand van het bestemmingsplangebied bekend. Een significant versturend effect op de Natura 2000-doelstellingen is dan ook uitgesloten.

Momenteel zijn in het bestemmingsplangebied logiesplaatsen aanwezig in de vorm van enkele recreatieterreinen, een tweetal groepsaccommodaties en appartementen. Door een mogelijke toename van het aantal logiesplaatsen (in de vorm van uitbreiding van de kampeerterreinen en overnachtingsmogelijkheden in woonhuizen) zal het aantal toeristen toe kunnen nemen. Belangrijke voorwaarden voor deze ontwikkeling is dat deze past binnen het toegestane aantal logiesplaatsen volgens de beddenboekhouding (21.500 voor het gehele eiland). Tevens geldt dat na 2016 een zeer beperkte groei van het aantal inwoners mogelijk is door splitsing van woonhuizen.

In het duingebied rondom het bestemmingsplangebied zijn geen habitattypen aanwezig die zeer gevoelig zijn voor landrecreatie (bron: effectenindicator ministerie LNV). Tevens geldt dat het duingebied rondom het bestemmingsplangebied ontsloten is door enkele wandel- en fietspaden. De recreatieve druk op de omgeving ten gevolge van de ontwikkelingen en mogelijkheden van het bestemmingsplan sluit aan bij het bestaande recreatieve gebruik van de omgeving. Een intensiever gebruik van de huidige paden leidt niet tot meer verstoring van de Kiekendief; deze broedt reeds op ruime afstand van de bestaande fietspaden.

Voor het poldergebied geldt dat de toeristen daar gebruik maken van de bestaande wegen en paden. Verstoring van slaapplekken van vogels in de agrarische graslanden treedt dan ook niet op. Een verslechtering of significante verstoring van de in de omgeving aanwezige natuurwaarden is daarom niet aan de orde.

Conclusie

De mogelijkheden voor ontwikkeling en functieverandering die het bestemmingsplan biedt, zijn uitsluitend van toepassing buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden. Een directe (fysieke) aantasting van het verspreidingsgebied van habitattypen of soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden is daarom niet aan de orde.

Ten gevolge van het bestemmingsplan Oosterend zijn negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee en Noordzeekustzone uitgesloten.

5 Verblifsrecreatiegebieden

5.1 West aan Zee

Bestemmingen

Het bestemmingsplan West aan Zee heeft betrekking op een cluster van recreatiewoningen in het duingebied ter hoogte van strandpaal 8. Bijna het gehele bestemmingsplangebied heeft de bestemming natuur, waarin de recreatiewoningen individueel bestemd zijn als recreatiewoning (alle functie recreatiewoningen 1 (duinen). Daarnaast omvat het bestemmingsplangebied een hotel (functie horeca-III), een reddingsbootschuur (functie Maatschappelijk) en een terrein van de strandzeilschool (functie Sport) met daarbij behorende gebouwen.

Natura 2000

West aan Zee ligt te midden van het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling, maar is zelf geen onderdeel hiervan. In de duinen rondom West aan Zee komen diverse habitattypen voor, zoals Grijze duinen, vochtige duinvalleien en Duinen met kraaiheide. Binnen het bestemmingsplangebied West aan Zee is het habitatype Vochtige duinvalleien aanwezig. Tevens broedt hier de Dodaars.

Binnen de begrenzing van het bestemmingsplangebied West aan Zee broeden geen andere vogels van de Vogel- en habitatrichtlijn. Enkele soorten broeden wel in het duingebied in de ruime omgeving, zoals Rietzanger, Blauwe kiekendief, Tapuit, Rietzanger en Bontbekplevier. De Dodaars broedt op een aantal duinplassen ten zuiden van het bestemmingsplangebied. Deze worden eveneens door Lepelaars gebruikt om te foerageren en rusten. Het bestemmingsplangebied is niet van belang als HVP voor vogels. Ten zuiden van West aan Zee ligt mogelijk een slaapplaats van de Grauwe gans (Wiersma & Van Roomen, 2009). Grauwe ganzen zijn met name in de periode november -februari aanwezig. Slaapplaatsen voor vogels zijn verder aanwezig op het Noordzeestrand. Langs de kustlijn van vrijwel het gehele Noordzeestrand komen Aalscholver, Drieteenstrandloper, Rosse grutto, Scholekster en Steenloper in lage aantallen verspreid voor.

Specifieke ontwikkelingsmogelijkheden

Met het bestemmingsplan is de realisatie van 8 nieuwe recreatiewoningen mogelijk. Met het bestemmingsplan krijgt de strandzeilschool de mogelijkheid een gebouwtje te realiseren voor de opslag van materialen van de strandzeilschool en kan de KNRM haar bedrijfsgebouw uitbreiden. Het bestaande Hotel Paal 8 kan in oppervlakte worden uitgebreid (circa 10%), met als beperkende voorwaarde dat dit uitsluitend bedoeld mag zijn ten behoeve van kwaliteitsverbetering.

Effecten op Natura 2000-doelen

De bestemmingsplanlocatie ligt midden in het Natura 2000-gebied maar maakt er geen deel van uit en heeft zelf geen bijzondere betekenis voor de soorten en habitattypen van de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee of Noordzeekustzone. Wel broedt de Dodaars binnen de begrenzing van het bestemmingsplangebied. Het bestemmingsplan maakt uitbreiding van het hotel en de bouw van 8 nieuwe recreatiewoningen mogelijk.

De locaties voor de nieuwe recreatiewoningen liggen te midden van bestaande recreatiewoningen, op ruime afstand van de broedlocatie van de Dodaars. De afstand tussen het hotel en de locaties met gevoelige natuurwaarden in de omgeving (broedlocaties, slaapplaats ganzen) is dermate groot dat uitbreiding hiervan niet tot schaduwwerking leidt. Voor één recreatiewoning geldt echter dat deze direct ten noorden van de plas komt, waar de Dodaars broedt. Voor Dodaars geldt dat deze de aanwezigheid van mensen niet schuwen (Krijgsveld et al., 2008). De aanwezigheid van deze recreatiewoning nabij de broedlocatie, maar gelegen te midden van bestaande recreatiewoningen, zal daarom niet leiden tot aantasting van het broedbiotoop van de Dodaars.

Tijdens de aanlegfase zal de uitstraling van potentieel versturende factoren (licht, geluid en menselijke aanwezigheid) naar de omgeving tijdelijk toenemen. Voor de recreatiewoning ten noorden van de broedlocatie van de Dodaars geldt dat gezien de aard en omvang van de werkzaamheden, en de matige verstoringsgevoeligheid van deze soort (Krijgsveld et al., 2008) geen effecten te verwachten zijn op de Dodaars. De overige locaties voor nieuwe bungalows liggen geheel te midden tussen bestaande woningen. De afstand tussen het hotel en de locaties met gevoelige natuurwaarden in de omgeving (broedlocaties, slaappleaats ganzen) is dermate groot dat de werkzaamheden niet tot verstoring leiden. Broed-, foerageer- en slaappleaatsen van Natura 2000-soorten zijn op dermate grote afstand van de bouwlocaties aanwezig dat geen verstoring optreedt. Het verblijfsrecreatiegebied is voldoende ontsloten door paden om aanvoer van materieel en inrichting van de bouwplaats mogelijk te maken zonder habitattypen aan te hoeven tasten. Tijdens de aanlegfase treedt dan ook geen verstoring van Natura 2000-waarden op.

Ten gevolge van deze ontwikkeling zal de recreatieve druk op de omgeving in geringe mate toenemen. In het duingebied rondom het bestemmingsplangebied zijn geen habitattypen aanwezig die zeer gevoelig zijn voor landrecreatie (bron: effectenindicator ministerie LNV). In de ruime omgeving broeden wel een aantal vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelen gelden. Het duingebied rondom de planlocatie is reeds ontsloten door een stelsel van wandel- en fietspaden. De recreatieve druk op de omgeving ten gevolge van de ontwikkelingen en mogelijkheden van het bestemmingsplan sluit aan bij het bestaande recreatieve gebruik van de omgeving en leidt daarom niet tot een verslechtering of significante verstoring van de in de omgeving aanwezige natuurwaarden.

Voor het te realiseren gebouw van de strandzeilvereniging is eerder al een natuurtoets opgesteld (Zumkehr, 2009), waarin ook de effecten op Natura 2000 zijn meegewogen. Voor de uitbreiding van het KNMR gebouw is eveneens al een toetsing uitgevoerd (Van den Brink, 2011). Conclusie van beide toetsingen was dat er geen effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000 zijn. Invulling van de specifiek in het bestemmingplan geboden ontwikkelingsruimte leidt dan ook niet tot negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden.

Conclusie

De mogelijkheden voor ontwikkeling en functieverandering die het bestemmingsplan biedt, zijn uitsluitend van toepassing buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden. Een directe (fysieke) aantasting van het verspreidingsgebied van habitattypen of soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden is daarom niet aan de orde.

De geboden mogelijkheden kunnen leiden tot een toename van de uitstraling van licht, geluid en menselijke aanwezigheid naar de omgeving tijdens de aanlegfase. Omdat in de directe omgeving geen hiervoor gevoelige (vogel)soorten aanwezig zijn, leidt dit zeker niet tot significante verstoring.

De recreatieve druk op de omgeving ten gevolge van de ontwikkelingen en mogelijkheden van het bestemmingsplan sluit aan bij het bestaande recreatieve gebruik van de omgeving en leidt daarom niet tot een verslechtering of significante verstoring van de in de omgeving aanwezige natuurwaarden.

Ten gevolge van het bestemmingsplan West aan Zee zijn negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee en Noordzeekustzone uitgesloten.

5.2 Midsland aan Zee

Bestemmingen

Het bestemmingsplan Midsland aan Zee heeft betrekking op recreatiewoningen in het duingebied, tussen strandpaal 10 en 11. Bijna het gehele bestemmingsplangebied heeft de bestemming natuur, waarin de recreatiewoningen individueel bestemd zijn (alle functie recreatiewoningen 1 (duinen)). Centraal in het gebied ligt een grote parkeerplaats.

Natura 2000

Midsland aan Zee ligt te midden van het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling, maar is zelf geen onderdeel hiervan. In de duinen rondom Midsland aan Zee komen diverse habitattypen voor, zoals Grijze duinen, Natte duinvalleien, Kruiwilgstruweel en Duinen met kraaiheide. Binnen het bestemmingsplangebied Midsland aan Zee zijn de habitattypen Duindoornstruweel en Grijze duinen aanwezig.

In het bestemmingsplangebied Midsland aan Zee broedt de Rietzanger in een vochtige laagte. Andere vogels van de Vogel- en habitatrichtlijn broeden niet binnen het bestemmingsplangebied. Enkele soorten broeden wel in het duingebied in de ruime omgeving, zoals Rietzanger, Bruine en Blauwe kiekendief en Tapuit. Duinplassen ten westen en zuiden van Midsland aan Zee worden door Lepelaars gebruikt om te foerageren en rusten. Het bestemmingsplangebied is niet van belang als HVP voor vogels. Slaapplaatsen voor vogels zijn aanwezig op het Noordzeestrand. Langs de kustlijn van vrijwel het gehele Noordzeestrand komen Aalscholver, Drieteenstrandloper, Rosse grutto, Scholekster en Steenloper in lage aantallen verspreid voor.

Specifieke ontwikkelingen

Met het bestemmingsplan is de realisatie van 1 nieuwe recreatiewoningen aan de zuidoostkant mogelijk.

Effecten op Natura 2000-doelen

De bestemmingsplanlocatie ligt midden in het Natura 2000-gebied maar is hier zelf geen onderdeel van en heeft ook geen bijzondere betekenis voor de soorten en habitattypen van de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee of Noordzeekustzone. Enkel de Rietzanger broedt hier. De broedplaats van de Rietzanger is rondom geheel omgeven door bestaande recreatiewoningen, en zijn dan ook gewend aan menselijke aanwezigheid. De nieuwbouwlocatie voor een recreatiewoning ligt tussen bestaande recreatiewoningen in. De broedlocatie van de Rietzanger wordt dan ook niet aangetast.

Tijdens de aanlegfase zal de uitstraling van potentieel verstorende factoren (licht, geluid en menselijke aanwezigheid) naar de omgeving tijdelijk toenemen. De betreffende locaties liggen geheel te midden tussen bestaande woningen. Voor de recreatiewoning geldt dat gezien de aard en omvang van de werkzaamheden geen effecten te verwachten zijn op de broedlocatie van de Rietzanger.

Ten gevolge van de voorgenomen ontwikkelingen verandert het karakter en gebruik van het bestemmingsplangebied niet. Invulling van de specifiek in het bestemmingplan geboden ontwikkelingsruimte leidt dan ook niet tot negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden.

Conclusie

De mogelijkheden voor ontwikkeling en functieverandering die het bestemmingsplan biedt, zijn uitsluitend van toepassing buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden. Een directe (fysieke) aantasting van het verspreidingsgebied van habitattypen of soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden is daarom niet aan de orde.

De geboden mogelijkheden kunnen leiden tot een toename van de uitstraling van licht, geluid en menselijke aanwezigheid naar de omgeving tijdens de aanlegfase. Omdat in de directe omgeving geen hiervoor gevoelige (vogel)soorten aanwezig zijn, leidt dit zeker niet tot significante verstoring.

De recreatieve druk op de omgeving ten gevolge van de ontwikkelingen en mogelijkheden van het bestemmingsplan sluit aan bij het bestaande recreatieve gebruik van de omgeving en leidt daarom niet tot een verslechtering of significante verstoring van de in de omgeving aanwezige natuurwaarden.

Ten gevolge van het bestemmingsplan Midsland aan Zee zijn negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee en Noordzeekustzone uitgesloten.

5.3 Midsland-Noord

Bestemmingen

Het bestemmingsplan Midsland-Noord heeft betrekking op een groot verblijfsrecreatiegebied, dat tegen het duingebied aanligt. Het grootste deel van het bestemmingsplangebied wordt in beslag genomen door recreatiewoningen. Grotendeels betreft dit recreatiewoningen van particulieren (bestemming recreatie - recreatiewoningen 2 (binnenduinrand)). Voor een beperkt aantal (minder dan 10) van deze recreatiewoningen geldt dat permanente bewoning is toegestaan.

Aan de west- en oostpunt van het bestemmingsplangebied liggen nog twee recreatiewoningenterreinen (bestemming recreatie 2). Daarnaast zijn er nog vijf terreinen voor tenten en stacaravans (bestemming recreatie-1). Bij de meeste hiervan is een bedrijfsgebouw toegestaan. Verder zijn er in het bestemmingsplangebied nog enkele restaurants (bestemming horeca categorie 1) en hotels (bestemming horeca categorie 3, soms ook in combinatie met categorie 1) aanwezig, een kerk (bestemming maatschappelijk) en een fietsenverhuurbedrijf opgenomen (functie detailhandel). Ook zijn er nog enkele percelen met de functie wonen en enkele percelen met de bestemming agrarisch opgenomen in het bestemmingsplan. Bij diverse woningen is de aanduiding recreatieverblijf opgenomen. Verspreid in het bestemmingsplangebied liggen diverse grotere en kleinere elzensingels en elzenbossen. Langs een deel van de zuidrand ligt een watergang (bestemming water).

Natura 2000

Midsland-Noord grenst direct aan het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling, maar is zelf geen onderdeel hiervan. In de duinen rondom Midsland-Noord komen diverse habitattypen voor, zoals Heischrale graslanden, Grijze duinen en Duinbossen.

In het bestemmingsplangebied Midsland-Noord broeden geen vogels van de Vogel- en habitatrictlijn. In het duingebied ten noorden van het bestemmingsplangebied broedt de Tapuit. Het bestemmingsplangebied is niet van belang als HVP voor vogels. Het poldergebied tussen Midsland-Noord en Midsland wordt als slaappleaats gebruikt door Smient, Scholekster en Rosse grutto. Deze soorten zijn daarbij verspreid aanwezig (d.w.z. er zijn geen duidelijke concentraties, de vogels zijn in lage dichtheden aanwezig).

Specifieke ontwikkelingen

In het bestemmingsplan is voor vier percelen aangegeven dat de bouw van recreatiewoningen daar toegestaan is, passend binnen de eisen en voorwaarden die de gemeente hieraan stelt. Op basis van deze eisen kan worden gesteld dat er in het bestemmingsplangebied maximaal 12 nieuwe recreatiewoningen gerealiseerd kunnen worden.

In dit bestemmingplan wordt op een drietal agrarische percelen aan de zuidzijde van het bestemmingsplangebied aangeduid dat hier de mogelijkheid bestaat om de bestaande kampeerterreinen (recreatie 1) uit te breiden. In totaal gaat het om circa 4,7 ha.

Effecten op Natura 2000-doelen

Het bestemmingsplangebied heeft geen functie voor soorten en habitattypen van de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee of Noordzeekustzone. Bij invulling van de geboden ontwikkelingsruimte treedt geen fysieke aantasting van habitattypen of leefgebieden van soorten op.

Ten gevolge van enkele ontwikkelingen verandert het gebruik van de betreffende locatie of percelen. Uitstraling van potentieel versturende factoren (licht, geluid en menselijke aanwezigheid) naar de omgeving wijzigt hierdoor. Ook tijdens de aanlegfase kunnen deze aspecten tijdelijk toenemen. De locaties waar nieuwe recreatiewoningen en uitbreiding kampeerterrein toegestaan is, zijn niet geschikt als slaappleaats of foerageergebied voor ganzen en steltlopers. Tussen deze uitbreidingslocaties en het duingebied ligt een groot aantal recreatiewoningen.

Beïnvloeding van het duingebied en het broedbiotoop van de Tapuit zijn daarom uitgesloten. Voor het recreatieterrein geldt dat deze omgeven moet worden door een brede strook met randbeplanting. Verstoring van de slaapplekken van de ganzen en steltlopers in het poldergebied wordt daarmee voorkomen.

De recreatieve druk op de omgeving zal bij een toename van het aantal recreatiewoningen en uitbreiding van de kampeerterreinen eveneens kunnen toenemen. De toename van de recreatieve druk is niet exact te kwantificeren. Indien de uitbreiding van het kampeerterrein gebruikt wordt voor tentplaatsen is in theorie een grote toename mogelijk. De praktijk wijst uit dat eigenlijk alleen tijdens de zomervakantie en Oerol er onvoldoende aanbod is van tentplaatsen.

Ten gevolge van deze ontwikkeling zal de recreatieve druk op de omgeving toenemen. Het duingebied rondom de planlocatie wordt ontsloten door een dicht stelsel van wandel- en fietspaden. De recreatieve druk op de omgeving ten gevolge van de ontwikkelingen en mogelijkheden van het bestemmingsplan sluit aan bij het bestaande recreatieve gebruik van de omgeving. In het duingebied rondom het bestemmingsplangebied zijn geen habitattypen aanwezig die zeer gevoelig zijn voor landrecreatie (bron: effectenindicator ministerie LNV). Een intensiever gebruik van de huidige paden leidt niet tot meer verstoring van de Tapuit; deze broedt reeds op ruime afstand van de bestaande fietspaden. Voor het poldergebied geldt dat de toeristen daar gebruik maken van de bestaande wegen en paden. Verstoring van slaapplekken van vogels in de agrarische graslanden treedt dan ook niet op. Een verslechtering of significante verstoring van de in de omgeving aanwezige natuurwaarden is daarom niet aan de orde.

Met de wijziging van een kampeerterrein (recreatie-1, d.w.z. tenten of stacaravans) naar recreatiewoningenterrein (recreatie-2) wordt de periode van gebruiksmogelijkheid verlengd. Bungalows kunnen jaarrond worden gebruikt, terwijl het gebruik van stacaravans en kampeerplaatsen seizoensgebonden is. Een dergelijke wijziging zal veelal betekenen dat het aantal recreatiewoningen lager is dan het aantal stacaravans. Omdat in de directe nabijheid van de locaties met de bestemming recreatie-1 geen gebiedsdelen liggen die van bijzondere betekenis zijn voor de soorten van Natura 2000, geldt dat de seizoensverlenging op de betreffende locaties niet tot negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden leidt.

Conclusie

De mogelijkheden voor ontwikkeling en functieverandering die het bestemmingsplan biedt, zijn uitsluitend van toepassing buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden. Een directe (fysieke) aantasting van het verspreidingsgebied van habitattypen of soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden is daarom niet aan de orde.

De geboden mogelijkheden kunnen leiden tot een toename van de uitstraling van licht, geluid en menselijke aanwezigheid naar de omgeving tijdens de aanlegfase. Omdat in de directe omgeving geen hiervoor gevoelige (vogel)soorten aanwezig zijn, leidt dit zeker niet tot significante verstoring.

De recreatieve druk op de omgeving ten gevolge van de ontwikkelingen en mogelijkheden van het bestemmingsplan sluit aan bij het bestaande recreatieve gebruik van de omgeving en leidt daarom niet tot een verslechtering of significante verstoring van de in de omgeving aanwezige natuurwaarden.

Ten gevolge van het bestemmingsplan Midland-Noord zijn negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee en Noordzeekustzone uitgesloten.

5.4 Formerum-Noord

Bestemmingen

Het bestemmingsplan Formerum-Noord heeft grofweg betrekking op het gebied tussen Formerum en het duingebied. Het grootste deel van het bestemmingsplangebied wordt in beslag genomen door kampeerterreinen (bestemming recreatie 1) en recreatiewoningen. Deels betreft dit recreatiewoningen van particulieren (bestemming recreatie - recreatiewoningen 2 (binnenduinrand)), waarbij voor enkele van deze recreatiewoningen geldt dat permanente bewoning is toegestaan. Het andere deel betreft recreatiewoningen op recreatiewoningsterreinen (recreatie 2). Bij de meeste kampeerterreinen (recreatie-1) is een bedrijfswoning aanwezig. Voor enkele percelen met de functie recreatie-1 is specifiek aangegeven dat geen gebouwen toegestaan zijn. Bij één kampeerterrein worden tevens fietsen verhuurd.

Verder zijn er nog een snackkiosk (horeca van categorie 2), een ponybaan en een ruitersportterrein (beide bestemming sport) en enkele agrarische percelen in het bestemmingsplangebied aanwezig. Een van deze agrarische percelen wordt gebruikt als parkeerterrein voor de toeristen. Verspreid in het bestemmingsplangebied liggen diverse grotere en kleinere elzensingels en elzenbossen en enkele watergangen (bestemming water).

Natura 2000

Formerum-Noord grenst direct aan het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling, maar is zelf geen onderdeel hiervan. In de duinen rondom Formerum-Noord komen diverse habitattypen voor, zoals Duinbossen, Heischrale graslanden, Grijs duinen en Duinen met kraaiheide.

In het bestemmingsplangebied Formerum-Noord broeden geen vogels van de Vogel- en habitatrichtlijn. Ditzelfde geldt voor de directe omgeving. Het bestemmingsplangebied is niet van belang als HVP voor vogels. De agrarische percelen direct aansluitend op het bestemmingsplangebied aan de westzijde worden als slaappleaats gebruikt door Wulp, Scholekster en Rosse grutto. Deze soorten zijn daarbij verspreid aanwezig (d.w.z. er zijn geen duidelijke concentraties, de vogels zijn in lage dichtheden aanwezig). De Rosse grutto is vooral in het voorjaar en aan het einde van de zomer aanwezig; Scholekster vooral in het najaar; Wulp vooral in het najaar en winter.

Specifieke ontwikkelingen

In het bestemmingsplan is voor één perceel aangegeven dat de bouw van recreatiewoningen daar toegestaan is, passend binnen de eisen en voorwaarden die de gemeente hieraan stelt. Op basis van deze eisen kan worden gesteld dat dit maximaal 3 huisjes zal betreffen.

In dit bestemmingplan wordt op drie locaties met agrarische percelen aangeduid dat hier de mogelijkheid bestaat om de bestaande kampeerterreinen (recreatie 1) uit te breiden. In totaal gaat het om circa 4,8 ha. Deze locaties bevinden zich aan de zuidzijde van het bestemmingsplangebied.

Effecten op Natura 2000-doelen

Het bestemmingsplangebied heeft geen functie voor soorten en habitattypen van de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee of Noordzeekustzone. Bij invulling van de geboden ontwikkelingsruimte treedt geen fysieke aantasting van habitattypen of leefgebieden van soorten op.

Ten gevolge van enkele ontwikkelingen verandert het gebruik van de betreffende locatie of percelen. Uitstraling van potentieel verstorende factoren (licht, geluid en menselijke aanwezigheid) naar de omgeving wijzigt hierdoor. Ook tijdens de aanlegfase kunnen deze aspecten tijdelijk toenemen. De locaties waar nieuwe recreatiewoningen en uitbreiding kampeerterrein toegestaan is, zijn niet geschikt als slaappleaats of foerageergebied voor ganzen en steltlopers.

Tussen deze uitbreidingslocaties en het duingebied liggen reeds bestaande recreatieterreinen. De locatie langs de binnenduinrand grenst aan een naaldbos. Hier komen geen soorten van Natura 2000 voor. Beïnvloeding van de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling is daarom uitgesloten.

Voor de aan te leggen recreatieterreinen geldt dat deze omgeven moet worden door een brede strook met randbeplanting. Verstoring van de slaappleatsen van de ganzen en steltlopers in het poldergebied wordt daarmee voorkomen.

Ten gevolge van deze ontwikkeling zal de recreatieve druk op de omgeving toenemen. Het duingebied rondom de planlocatie wordt ontsloten door een dicht stelsel van wandel- en fietspaden. De recreatieve druk op de omgeving ten gevolge van de ontwikkelingen en mogelijkheden van het bestemmingsplan sluit aan bij het bestaande recreatieve gebruik van de omgeving. In het duingebied rondom het bestemmingsplangebied zijn geen habitattypen aanwezig die zeer gevoelig zijn voor landrecreatie (bron: effectenindicator ministerie LNV). In de omgeving broeden geen vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelen gelden. Voor het poldergebied geldt dat de toeristen daar gebruik maken van de bestaande wegen en paden. Verstoring van slaappleatsen van vogels in de agrarische graslanden treedt dan ook niet op. Een verslechtering of significante verstoring van de in de omgeving aanwezige natuurwaarden is daarom niet aan de orde.

Met de wijziging van een kampeerterrein (recreatie-1, d.w.z. tenten of stacaravans) naar recreatiewoningenterrein (recreatie-2) wordt de periode van gebruiksmogelijkheid verlengd. Bungalows kunnen jaarrond worden gebruikt, terwijl het gebruik van stacaravans en kampeerplaatsen seizoensgebonden is. Een dergelijke wijziging zal veelal betekenen dat het aantal recreatiewoningen lager is dan het aantal stacaravans. Omdat in de directe nabijheid van de locaties met de bestemming recreatie-1 geen gebiedsdelen liggen die van bijzondere betekenis zijn voor de soorten van Natura 2000, geldt dat de seizoensverlenging op de betreffende locaties niet tot negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden leidt.

Conclusie

De mogelijkheden voor ontwikkeling en functieverandering die het bestemmingsplan biedt, zijn uitsluitend van toepassing buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden. Een directe (fysieke) aantasting van het verspreidingsgebied van habitattypen of soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden is daarom niet aan de orde.

De geboden mogelijkheden kunnen leiden tot een toename van de uitstraling van licht, geluid en menselijke aanwezigheid naar de omgeving tijdens de aanlegfase. Omdat in de directe omgeving geen hiervoor gevoelige (vogel)soorten aanwezig zijn, leidt dit zeker niet tot significante verstoring.

De recreatieve druk op de omgeving ten gevolge van de ontwikkelingen en mogelijkheden van het bestemmingsplan sluit aan bij het bestaande recreatieve gebruik van de omgeving en leidt daarom niet tot een verslechtering of significante verstoring van de in de omgeving aanwezige natuurwaarden

Ten gevolge van het bestemmingsplan Formerum-Noord zijn negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee en Noordzeekustzone uitgesloten.

6 Cumulatie

6.1 Inleiding

Ten gevolge van de geboden ontwikkelingsruimte en mogelijkheden tot functieverandering in de bestemmingsplannen voor de dorpen en verblijfsrecreatiegebieden in het buitengebied beperken zich merendeels tot bestaande bebouwing, dan wel percelen die grotendeels of geheel door bestaande bebouwing zijn ingesloten. De uitstraling vanuit de dorpen en verblijfsrecreatiegebieden naar de omgeving verandert hierdoor niet, noch beïnvloeden de ontwikkelingen in de verschillende dorpen elkaar. De geboden ontwikkelingsruimte in de individuele plannen leidt niet tot negatieve effecten op Natura 2000.

Ten gevolge van de toekomstige mogelijkheid voor splitsing van één woning in meerdere woningen en de geboden ontwikkelingsruimte voor het toerisme geldt dat het aantal mensen (inwoners en toeristen gezamenlijk) dat op een bepaald moment op Terschelling verblijft zou kunnen groeien. De bestemmingsplannen dorpen buitengebied en verblijfsrecreatiegebieden vormen een kader voor de sturing hiervan. Belangrijke uitgangspunten voor de daadwerkelijke invulling van de geboden ontwikkelingsruimte in de bestemmingsplannen zijn opgenomen in het Woonplan Terschelling en de beddenboekhouding.

Voor de mogelijk extra woningen t.g.v. splitsing van een woning, geldt dat door de lichte bevolkingsafname, de gezinsverdunning (minder personen per huishouden) en de voorwaarden uit het bestemmingsplan m.b.t. het minimale oppervlakte van de woningen, het aantal extra bewoners in de dorpen in het buitengebied uiterst gering zal zijn. Gezamenlijk betreft het maximaal een tiental personen (zie paragraaf 3.5).

Voor de uitbreidingsmogelijkheden van het toerisme geldt dat dit, door de hieraan verbonden voorwaarden, relatief kleinschalige ontwikkelingen betreffen, die grotendeels verspreid over het eiland plaats vinden. Enkel de uitbreidingslocaties voor de kampeerterreinen betreffen grotere oppervlaktes, maar een daadwerkelijke groei van het aantal kampeerplaatsen zal gering zijn (zie paragraaf 3.5). Op basis hiervan wordt met de nieuwe bestemmingsplannen voor het buitengebied van Terschelling slechts een geringe toename van de overnachtingsmogelijkheden voor toeristen mogelijk geacht.

Met de wijziging van een kampeerterrein (tenten of stacaravans) naar vakantiebungalows neemt het aantal slaapplekken niet toe. Wel wordt hiermee de periode van gebruiksmogelijkheid verlengd. Jaarrond gebruik van de betreffende slaapplekken wordt mogelijk, in plaats van enkel gedurende het zomerhalfjaar.

6.2 Effecten op Natura 2000

Voor de bestemmingsplannen dorpen buitengebied en verblijfsrecreatiegebieden geldt dat de specifiek aangeduide ontwikkelingslocaties zich niet bij zeer kwetsbare natuurwaarden bevinden (zoals slaapplekken met hoge aantallen vogels, broedlocaties van vogels).

De Natura 2000-doelen in de omgeving van de dorpen en verblijfsrecreatiegebieden waarop deze bestemmingsplannen betrekking hebben, zijn ontsloten via een dicht netwerk van voet- en fietspaden. De eventuele extra recreatieve druk die uitgaat van de geringe toename van het aantal inwoners en toeristen wordt hierdoor gekanaliseerd, en zal aansluiten bij het bestaande recreatieve gebruik. Het leefgebied van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen gelden wordt hierdoor niet verkleind.

Met betrekking tot de seizoensverlenging geldt dat gedurende de winterperiode het toeristisch gebruik minder gericht is op het gebruik van strand en andere buitenlocaties dan in de zomermaanden. Bovendien is er dan zelden sprake van een maximale bezetting van de aangeboden capaciteit. Ten gevolge van verdunning van de toeristen over het eiland zijn van een dergelijke functie verandering daarom negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee en Noordzeekustzone uitgesloten.

6.3 Conclusies

Ten gevolge van cumulatieve effecten van de verschillende bestemmingsplannen treedt er geen verslechtering of significante verstoring op van de habitattypen en soorten van de Natura 2000-gebieden Waddenzee, Duinen Terschelling en Noordzeekustzone.

7 Eindconclusies

De bestemmingsplangebieden liggen buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee of Noordzeekustzone, hoewel een tweetal bestemmingsplangebieden geheel omsloten is door Natura 2000. Tevens zijn deze bestemmingsplangebieden niet of slechts in beperkte mate onderdeel van het leefgebied van de soorten waarvoor instandhoudingsdoelen gelden. Bij invulling van de geboden ontwikkelingsruimte treedt geen fysieke aantasting van habitattypen of leefgebieden van soorten die binnen de bestemmingsplanbegrenzing voorkomen.

Voor een aantal bestemmingsplangebieden geldt dat in de ruime omgeving wel een aantal locaties voorkomen die gebruikt worden door soorten waarvoor instandhoudingsdoelen gelden. In het duingebied betreft dit locaties waar vogelsoorten van het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling broeden, foerageren en/of rusten. In het poldergebied en langs de Waddenkust gaat dit om slaap-en foerageergebied van een aantal ganzen, eenden en steltlopers. De uitstraling van licht, geluid, en menselijke aanwezigheid ten gevolge van de ontwikkelingen in de bestemmingsplangebieden, inclusief de aanlegfase, is dermate beperkt van omvang dat hiervan geen significante verstoring op deze broedvogels en ganzen, eenden en/of steltlopers optreedt.

Ten gevolge van de voorgenomen ontwikkelingen kan het recreatief gebruik van de omgeving toenemen. De recreatieve druk op de omgeving ten gevolge van de ontwikkelingen en mogelijkheden van de bestemmingsplannen sluit aan bij het bestaande recreatieve gebruik van de omgeving. Het duingebied is goed ontsloten middels fiets- en voerpaden. Ook in het poldergebied zal gebruik worden gemaakt van bestaande wegen. Een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden Duinen Terschelling, Waddenzee en Noordzeekustzone, zowel voor de individuele bestemmingsplannen als gezamenlijk (cumulatief) is niet aan de orde.

8 Literatuur / Bronnen

DLG, 2010. Natura 2000-concept kaart habitattypen.

Gemeente Terschelling, 2011. Inventarisatie aantal slaapplekken per 1 januari 2011.

Krijgsveld, K.L., R.R. Smits & J. van der Winden, 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg, Rapport 08-173. In opdracht van Vogelbescherming Nederland.

Ministerie van LNV - bronnendocument Waddenzee, Duinen Terschelling en Noordzeekustzone.

Staatsbosbeheer, 2009. Verspreidingskaarten broedvogels. Gegevens opgenomen van broedvogels 1990, broedvogels 1997 t/m 1999, broedvogels bos 2003 en broedvogels kartering 2009.

Wiersma, P. & M. van Roomen, 2009. Hoogwatervluchtplaatsen van Terschelling op de kaart. SOVON-informatierapport 2009-11.

Van den Brink, 2011. Quicksan Flora- en faunawet & Voortoets Natuurbeschermingswet 1998: Reddingsbootstation paal 8.

Zumkehr, P., 2009. De mogelijkheid tot de bouw van een klein gebouwtje in de duinen bij West aan Zee als instructieruimte en opslagruimte voor de Strandzeilvereniging Terschelling.

Bijlage 1: wetgeving Natura 2000

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming omvat de beschermde natuurmonumenten (aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998) en de Speciale Beschermingszones (SBZ/Natura 2000), aangewezen in het kader van de Vogel- en/of de Habitatrichtlijn. De gebiedsbescherming van N2000 is sinds oktober 2005 volledig geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving in de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet'98).

Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

Natuurbeschermingswet 1998

Binnen de EU worden de belangrijkste leefgebieden van de meest bedreigde en waardevolle soorten en habitattypen aangewezen als Natura 2000-gebied. Deze Natura 2000-gebieden moeten samen een Europees ecologisch netwerk vormen om de achteruitgang van de biodiversiteit te keren. De juridische basis voor dit netwerk zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, welke in Nederland zijn doorvertaald in de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet). Per gebied worden voor de soorten en habitattypen instandhoudingsdoelen (kortweg IHD) bepaald. Dit kunnen behoud- of uitbreidings- / verbeteringsdoelen zijn. Het is verplicht om plannen en projecten te beoordelen op de gevolgen voor deze instandhoudingsdoelen. Voor projecten geldt een vergunningplicht als het project een verslechterend of significant verstorend effect kan hebben op een Natura 2000-gebied (art. 19d Nbwet). Bij vaststelling van plannen, zoals een bestemmingsplan, moet het bevoegd gezag rekening houden met de gevolgen van het plan voor Natura 2000-gebieden (art. 19j, Nbwet).

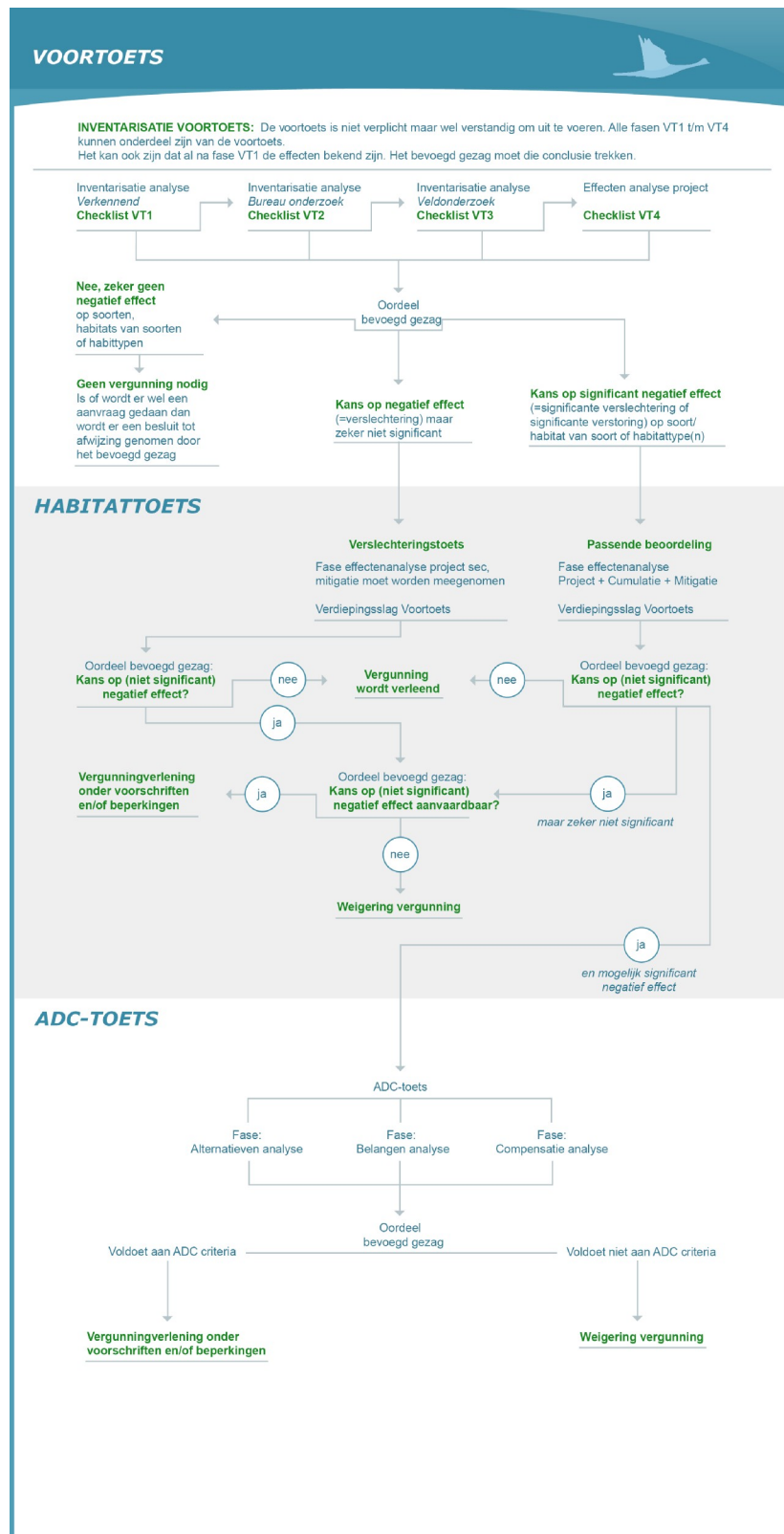
Voor Natura 2000 is een afwegingenkader opgesteld om handelingen en projecten te toetsen die schade kunnen doen aan de soorten die in de aangewezen N2000-gebieden beschermd moeten worden (zie figuur 1.1). Dit afwegingenkader is bekend als de Habitattoets. Het afwegingenkader gaat uit van het voorzorgprincipe, het zogenaamde nee-tenzij beginsel.

De Habitattoets vergt van initiatiefnemers dat zij zich vooraf verzekeren dat projecten of handelingen geen significante schade kunnen toebrengen aan de instandhoudingsdoelstellingen van N2000. Dit geldt zowel voor plannen en projecten binnen de grenzen van N2000-gebieden als daarbuiten. De richtlijnbeoordelingen kennen dus externe werking.

In de oriëntatiefase/vooroverleg moet beoordeeld worden of van een project negatieve effecten te verwachten zijn. Als met zekerheid is vast te stellen dat geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen op zullen treden, is voor de uitvoering van de plannen geen vergunning nodig. Indien die zekerheid op voorhand niet verkregen kan worden, zal een verslecheringstoets of passende beoordeling uitgevoerd moeten worden om de omvang van de negatieve effecten te bepalen. Zoals gezegd kent het toetsingskader van de Natuurbeschermingswet 1998 vier onderdelen:

1. Oriëntatiefase of vooroverleg
2. verslecheringstoets
3. passende beoordeling
4. toets op ADC-criteria (alternieventoets + dwingende redenen van groot openbaar belang+ compensatie)

Het volgende figuur geeft een schematische weergave van de stappen.

Figuur 0-1: Toetsingsschema en vergunningtraject Natuurbeschermingswet (steunpunt Natura 2000).

In het vooroverleg staat de volgende vraag centraal: 'is er kans op een (significant) negatief effect a.g.v. de voorgenomen ingreep?'. Beantwoording hiervan geschiedt aan de hand van een zogenaamde Voortoets.

Afhankelijk van de uitkomsten hiervan kan een verslechteringstoets of passende beoordeling noodzakelijk zijn. Indien een significant effect als gevolg van een ontwikkeling niet zonder meer kan worden uitgesloten is conform het schema het doorlopen van een passende beoordeling noodzakelijk.

In een passende beoordeling dient beoordeeld te worden of het project (afzonderlijk of in combinatie met andere projecten en handelingen) significant gevolgen kan hebben voor het Natura 2000 gebied. Het uitvoeren van onderzoek naar het bepalen van de kans op een significant effect en de passende beoordeling zijn vormvrij: er zijn geen formats voor het uitvoeren van het onderzoek, noch voor het beoordelen van de kwaliteit van het onderzoek (Broekmeyer *et al*, 2008), richtlijnen voor een effectenstudie of significantietoets zijn eveneens niet opgelegd vanuit het bevoegd gezag (Broekmeyer, 2006).

Als het plan in het licht van de instandhoudingsdoelen (significant) negatieve gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, moet een Passende beoordeling gemaakt worden. Hierin wordt onderzocht of het plan of project leidt tot aantasting van natuurlijke kenmerken. Als er sprake is van aantasting, kan het plan of project geen doorgang vinden, tenzij de zogenaamde ADC-toets succesvol wordt doorlopen. In deze toets wordt achtereenvolgens bepaald:

1. of er Alternatieven zijn voor het plan of project (die geen of minder gevolgen hebben);
2. of er Dwingende redenen van groot openbaar belang zijn voor het plan of project, denk bijvoorbeeld aan de openbare veiligheid;
3. of er voldoende Compensatie voor de schade aan de natuur getroffen kan worden.

Significantie van effecten

Centraal in een effectbeoordeling staat steeds de vraag in hoeverre plannen en handelingen tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen kunnen leiden. Om te bepalen of een effect significant is in het licht van de doelstelling van de Vogel en Habitatrichtlijn, moet gebruik gemaakt worden van het principe van de gunstige staat van instandhouding van een soort, conform Artikel 6 van de Habitatrichtlijn (EG 2000). Om een soort of habitat in gunstige staat van instandhouding te houden gelden de volgende criteria. De toetsingscriteria worden hieronder nader toegelicht.

Gunstige staat van instandhouding

In kader 2 is weergegeven wat wordt verstaan onder gunstige staat van instandhouding conform de Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (ministerie van LNV 2005).

Kader 2. Tekst en uitleg over het begrip “gunstige staat van instandhouding” uit Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (ministerie van LNV 2005).

De ‘staat van instandhouding’ van een natuurlijke habitat wordt als ‘gunstig’ beschouwd wanneer:

- het natuurlijke verspreidingsgebied van het habitat en de oppervlakte ervan binnen dat gebied stabiel zijn of toenemen, en
- de voor behoud op lange termijn nodige specifieke structuur en functies bestaan en in de afzienbare toekomst vermoedelijk zullen blijven bestaan, en
- de staat van instandhouding van de voor dat habitat typische soorten gunstig is.

De ‘staat van instandhouding’ voor een soort wordt als ‘gunstig’ beschouwd wanneer:

- uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van het natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven, en
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden, en
- er een voldoende groot habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

Dit houdt samengevat in dat plannen of activiteiten die bijdragen aan een aantasting van de draagkracht van het gebied voor het voortbestaan van natuurlijke habitats en habitats van soorten, beschouwd moeten worden als een significante aantasting.

Significantie

Over het begrip 'significantie' is de wet- en regelgeving minder duidelijk (zie kader 3).

Kader 3. Tekst en uitleg over het begrip "significantie" uit het document Beheer van Natura 2000-gebieden. De bepalingen van artikel 6 van de Habitatrichtlijn (EG, 2000).

Wat als een „significant” gevolg moet worden aangemerkt, is geen kwestie van willekeur. Ten eerste wordt de term in de richtlijn als een objectief begrip gehanteerd (d.w.z. dat de term niet op zodanige wijze wordt gekwalificeerd dat hij op een arbitraire wijze kan worden geïnterpreteerd. Ten tweede is een consequente interpretatie van „significant” noodzakelijk om te garanderen dat „Natura 2000” als een coherent netwerk functioneert.

Aan het begrip „significant” moet een objectieve inhoud worden gegeven. Tegelijk moet de significantie van effecten worden vastgesteld in het licht van de specifieke bijzonderheden en milieukenmerken van het beschermde gebied waarop een plan of project betrekking heeft, waarbij met name rekening moet worden gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied.

Het bovenstaande impliceert dat aan het begrip significantie door de toetsers op projectniveau invulling moet worden gegeven.

Meer duidelijkheid over het begrip 'significante' gevolgen komt voort uit het Kokkelvisserijarrest. Het Europese Hof van Justitie heeft in dit arrest vastgesteld dat er sprake is van significante gevolgen 'als een plan of project de instandhoudingsdoelstelling van een gebied in gevaar dreigt te brengen'. Het Kokkelvisserij-arrest geeft aan dat 'significante gevolgen' zeer nauw verbonden zijn met de 'instandhoudingsdoelen' uit het ontwerpbesluit.

Naar de geest van de wet én de interpretatie van het Kokkelvisserijarrest kan de volgende definitie voor significant effect gedefinieerd worden; **"Er is sprake van een significant effect als de activiteit afbreuk doet aan de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000- gebied"**.

De bovenbeschreven criteria zijn op de volgende wijze toegepast om te beoordelen of en in welke mate effecten significant zijn en of dit strijdig is met de instandhoudingsdoelen.

De significantie wordt beoordeeld op basis van expert-judgement aan de hand van een aantal kwantitatieve en kwalitatieve beoordelingscriteria.

- Om een indruk te krijgen van de omvang van een effect is gekeken naar het (relatieve) voorkomen van de kwalificerende soorten in de omgeving van het plangebied.
- Om een indruk te krijgen van de ernst van een effect wordt gekeken naar de trend van de kwalificerende waarden. Daarnaast wordt ook gekeken naar de staat van instandhouding van de soort. Bij een dalende populatietrend en een ongunstige landelijke staat van instandhouding wordt een effect eerder als ernstiger beoordeeld.
- Ten slotte wordt bepaald in hoeverre de ontwikkeling afbreuk doet aan het instandhoudingsdoel per soort en in welke mate de algemene doelen voor behoud en herstel van het Natura 2000-gebied Veluwe worden beïnvloed.

Cumulatieve effecten

Bij het bepalen of de activiteit (significante) gevolgen kan hebben, moet ook rekening worden gehouden met zogenaamde cumulatieve effecten. Hiervan is sprake als naast het project of andere handeling in of rondom een Natura 2000-gebied andere projecten en handelingen plaatsvinden die in combinatie mogelijk schadelijk zijn voor de natuurlijke kenmerken van het gebied. Onderscheid dient gemaakt te worden tussen de verschillende uitvoeringsstadia van projecten en andere handelingen, waarmee ook tijdens de beoordeling op verschillende wijze rekening dient te worden gehouden (LNV, 2005, zie kader 4).

Kader 4. Plannen waarmee rekening moet worden gehouden bij de cumulatieve effecten conform de Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (Ministerie van LNV 2005)

- Voltooide plannen en projecten: hoewel reeds voltooide plannen en projecten niet direct hoeven te worden meegenomen, zijn er gevallen voorstelbaar waarbij dat wel moet, met name indien zij blijvende gevolgen voor het gebied hebben en er aanwijzingen bestaan voor een patroon van geleidelijke teloorgang van de natuurlijke kenmerken van het beschermde gebied.
- Goedgekeurde maar nog niet voltooide plannen en projecten: als deze zijn goedgekeurd, maar nog niet voltooid moeten deze volledig in de beoordeling worden meegenomen.
- Voorbereidingshandelingen: in principe behoren ook voorbereidingshandelingen voor een plan of project in de beoordeling te worden meegenomen. Hiervan kan worden afgeweken indien er alleen nog maar sprake is van voorbereidingshandelingen, waarbij de realisatie van het betrokken plan of project een toekomstige onzekere gebeurtenis is. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als in een plan de mogelijkheid tot de ontwikkeling van de activiteit wordt geboden, maar dat nog niet de zekerheid bestaat dat op de vastgestelde locatie daadwerkelijk het project wordt gerealiseerd en er nog een toetsmoment volgt waarop de activiteit (inclusief cumulatie) wordt beoordeeld.

Bij het omgaan met cumulatie zijn er diverse onzekerheden wat betreft de vraag *welke* activiteiten meetellen bij cumulatie en *hoe* deze cumulatieve effecten bijdragen aan het bepalen van de kans op een significant effect. Wetenschappelijk is het optellen van niet of nauwelijks kwantificeerbare effecten van een reeks heel verschillende ingrepen vaak niet mogelijk (Broekmeyer et al, 2008).

Voor de formulering van de Natura 2000 doelen op gebiedsniveau is een aantal standaardformuleringen gebruikt. Doelen zijn bijvoorbeeld geformuleerd in termen van behoud oppervlakte en behoud kwaliteit (voor de habitattypen) of uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste # paren. In de weergegeven tabellen zal per habitatype en doelsoort de staat van instandhouding, de relatieve bijdrage en de doelstelling met betrekking tot oppervlakte en kwaliteit worden weergegeven.

Bijlage 2: Instandhoudingsdoelstellingen

Bijlage 2: instandhoudingsdoelstellingen voor de habitattypen (bron: definitieve aanwijzingsbesluiten Waddenzee, Noordzeekustzone en Duinen Terschelling, min. van LNV). SVI: Staat van instandhouding. + : gunstig, -: matig ongunstig, --: zeer ongunstig. Doelst. Opp.vl.: Doelstelling oppervlak waarop habitatype voorkomt. =: gelijkblijvend, >: uitbreiding, =<): afname ten gunste van ander habitatype toegestaan. Doelst. Kwal.: Doelstelling kwaliteit habitatype. =: handhaving, >: verbetering.

Habitattypen		SVI Landelijk	Waddenzee		Noordzeekustzone		Duinen Terschelling	
			Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.
H1110A	Permanent overstroomde zandbanken (getijdengebied)	-	=	>				
H1110B	Permanent overstroomde zandbanken (Noordzee-kustzone)	-			=	=		
H1140A	Slik- en zandplaten (getijdengebied)	-	=	>				
H1140B	Slik- en zandplaten (Noordzee-kustzone)				=	=		
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	-	=	=	=	=	=	=
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen (zevetmuur)	+	=	=	=	=	=	=
H1320	Slijkgrasvelden	--	=	=				
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	-	=	>	=	=	=	=
H1330B	Schorren en zilte graslanden (binnendijks)	-	= (<)	=				
H2110	Embryonale duinen	+	=	=	=	=	=	=
H2120	Witte duinen	-	=	=			=	=
H2130A	*Grijze duinen (kalkrijk)	--					=	=
H2130B	*Grijze duinen (kalkarm)	--	=	>			>	>
H2130C	*Grijze duinen (heischraal)	--					>	>
H2140A	*Duinheiden met kraaihei (vochtig)	-					=	>
H2140B	*Duinheiden met kraaihei (droog)	-					=	>
H2150	*Duinheiden met struikhei	+					=	=
H2160	Duindoornstruwelen	+	=	=			=	=
H2170	Kruipwilgstruwelen	+					=	=
H2180A	Duinbossen (droog)	+					>	>
H2180B	Duinbossen (vochtig)	-					>	>
H2180C	Duinbossen (binnenduinarand)	-					=	=
H2190A	Vochtige duinvalleien (open water)	-					>	>
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	-	=	=	=	=	>	=
H2190C	Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	-					>	>
H2190D	Vochtige duinvalleien (hogere moerasplanten)	-					=	=
H6230	*Heischrale graslanden	--					>	>

Tabel 2.2: instandhoudingsdoelstellingen voor de habitatsoorten (bron: definitieve aanwijzingsbesluiten Waddenzee, Noordzeekustzone en Duinen Terschelling, min. van LNV). SVI: Staat van instandhouding. + : gunstig, -: matig ongunstig, --: zeer ongunstig. Doelst. Opp.vl: Doelstelling oppervlak beschikbaar leefgebied. =: gelijkblijvend, >: uitbreiding. Doelst. Kwal.: Doelstelling kwaliteit leefgebied. =: handhaving, >: verbetering. Doelst. Pop.: doelstelling populatieomvang. =: handhaven huidige omvang, >: toename.

Habitatsoorten		SVI Landelijk	Waddenzee			Noordzeekustzone			Duinen Terschelling		
			Doelst. Opp.vl.	Doels t. Kwal.	Doels t. Pop.	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.
H1014	Nauwe korfslak	-	=	=	=						
H1095	Zee prik	-	=	=	>	=	=	>			
H1099	Rivier prik	-	=	=	>	=	=	>			
H1103	Fint	--	=	=	>	=	=	>			
H1351	Bruinvis					=	=	=			
H1364	Grijze zeehond	-	=	=	=	=	=	=			
H1365	Gewone zeehond	+	=	=	>	=	=	=			
H1831	Drijvende waterweegbree	-							=	=	=
H1903	Groenknol-orchis	-							=	=	=

Tabel 2.3: instandhoudingsdoelstellingen voor de broedvogels (bron: definitieve aanwijzingsbesluiten Waddenzee, Noordzeekustzone en Duinen Terschelling, min. van LNV). SVI: Staat van instandhouding. + : gunstig, -: matig ongunstig, --: zeer ongunstig. Doelst. Opp.vl: Doelstelling oppervlak beschikbaar leefgebied. =: gelijkblijvend, >: uitbreiding. Doelst. Kwal.: Doelstelling kwaliteit leefgebied. =: handhaving, >: verbetering. Draagkracht aantal paren: Betreffende Natura 2000-gebied moet voldoende voedsel, broedgebied, rust en ruimte bieden voor een minimum aantal broedparen.

Broedvogels		SVI Landelijk	Waddenzee			Noordzeekustzone			Duinen Terschelling		
			Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Draagkracht aantal paren	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Draagkracht aantal paren	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Draagkracht aantal paren
A004	Dodaars	+							=	=	20
A034	Lepelaar	+	=	=	430						
A063	Eider	--	=	=	5.000						
A081	Bruine Kiekendief	+	=	=	30				=	=	45
A082	Blauwe Kiekendief	--	=	=	3				>	>	40
A132	Kluut	-	=	=	3.800						
A137	Bontbek-plevier	--	=	=	60	=	=	20	>	>	10
A138	Strandplevier	--	>	>	50	>	>	30	>	>	10
A183	Kleine Mantelmeeuw	+	=	=	19.000						
A191	Grote stern	--	=	=	16.000						
A193	Visdief	-	=	=	5.300						
A194	Noordse Stern	+	=	=	1.500						
A195	Dwergstern	--	>	>	200	>	>	20	>	>	20
A222	Velduil	--	=	=	5				>	>	10
A275	Paapje	--							>	>	25
A277	Tapuit	--							>	>	100
A295	Rietzanger	+							=	=	120

Tabel 2.4: instandhoudingsdoelstellingen voor de niet-broedvogels (bron: definitieve aanwijzingsbesluit Waddenzee en Noordzeekustzone, min. van LNV). SVI: Staat van instandhouding. + : gunstig, -: matig ongunstig, --: zeer ongunstig; ?: onbekend. Doelst. Opp.vl: Doelstelling oppervlak beschikbaar leefgebied. =: gelijkblijvend, >: uitbreiding. Doelst. Kwal.: Doelstelling kwaliteit leefgebied. =: handhaving, >: verbetering. Draagkracht aantal vogels: minimum aantal individuen van een soort waarvoor betreffende Natura 2000-gebied voldoende voedsel, rust en ruimte moet bieden (n.s. = aantal niet gespecificeerd). Draagkracht is uitgedrukt als seizoensgemiddelde, tenzij anders vermeld.

Niet-broedvogels		SVI Landelijk	Waddenzee			Noordzeekustzone		
			Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Draag kracht aantal vogels	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Draag- kracht aantal vogels
A001	Roodkeelduiker	-				=	=	n.s.
A002	Parelduiker	?				=	=	n.s.
A005	Fuut	-	=	=	310			
A017	Aalscholver	+	=	=	4.200	=	=	1.00 A
A034	Lepelaar	+	=	=	520			
A037	Kleine Zwaan	-	=	=	1.600A			
A039b	Toendrarietgans	+	=	=	geen			
A043	Grauwe Gans	+	=	=	7.000			
A045	Brandgans	+	=	=	36.800			
A046	Rotgans	-	=	=	26.400			
A048	Bergeend	+	=	=	38.400	=	=	520 A
A050	Smient	+	=	=	33.100			
A051	Krakeend	+	=	=	320			
A052	Wintertaling	-	=	=	5.000			
A053	Wilde eend	+	=	=	25.400			
A054	Pijlstaart	-	=	=	5.900			
A056	Slobeend	+	=	=	750			
A062	Toppereend	--	=	>	31.000	=	=	n.s.
A063	Eider	--	=	>	90.000- 115.000 B	=	=	26.200 B
A065	Zwarte zee-eend	-				=	=	51.900 B
A067	Brilduiker	+	=	=	100			
A069	Middelste Zaagbek	+	=	=	150			
A070	Grote Zaagbek	--	=	=	70			
A103	Slechtvalk	+	=	=	40A			
A130	Scholekster	--	=	>	140.000 - 160.000	=	=	3.300 A
A132	Kluut	-	=	=	6.700	=	=	120 A
A137	Bontbekplevier	+	=	=	1.800	=	=	510 A
A140	Goudplevier	--	=	=	19.200			
A141	Zilverplevier	+	=	=	22.300	=	=	3.200 A
A142	Kievit	-	=	=	10.800			
A143	Kanoet	-	=	>	44.400	=	=	560 A
A144	Drieteenstrandloper	-	=	=	3.700	=	=	2.000
A147	Krombekstrandloper	+	=	=	2.000A			
A149	Bonte strandloper	+	=	=	20600	=	=	7.400 A
A156	Grutto	--	=	=	100			

Niet-broedvogels		SVI Landelijk	Waddenzee			Noordzeekustzone		
			Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Draag kracht aantal vogels	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Draag- kracht aantal vogels
A157	Rosse grutto	+	=	=	54.400	=	=	1.800 A
A160	Wulp	+	=	=	96.200	=	=	640 A
A161	Zwarte ruiter	+	=	=	1.200			
A162	Tureluur	-	=	=	16.500			
A164	Groenpootruiter	+	=	=	1.900			
A169	Steenloper	--	=	>	2.300- 3.000	=	=	160
A177	Dwergmeeuw	-				=	=	n.s.
A197	Zwarte Stern	--	=	=	23.000A			

A=seizoensmaximum;
 B=midwinter-aantallen